Mr. M. Čulītis
43 Elm Ave
Toronto 5

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
120 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—18 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7770
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
120 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—18 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7770
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

Nr. 48./173. TREŠDIEN, 1953. G. 24. JŪNIJĀ 3. GADS

Komūnistu pamiera noteikumi

Komūnisti pieprasa atsevišķu pamieru bez Dienvidkorejas līdzdalības. Ja tas nav iespējams, tad komūnisti pieprasa visu izbēgušo kaŗa gūstekņu sagūstīšanu no jauna un sabiedroto garantiju, ka viņi ir spējīgi kontrolēt Dienvidkorejas armiju un valdību.

No Seulas ziņo, ka komūnisti paziņojuši sabiedroto sakarvirsniekiem Paunmundžomā, ka viņi piekrīt pamiera parakstīšanai tikai šādos gadījumos:

1. Vai nu pamiers jāparaksta bez Dienvidkorejas līdzdalības, vai

2. sabiedrotiem jāsagūsta visi izbēgušie kaŗa gūstekņi un jāgarantē, ka viņi ir spējīgi kontrolēt Dienvidkorejas armiju un prezidenta Rī valdības rīcību.

Savā protesta notā šakarā ar kaŗa gūstekņu izbēgšanu komūnisti pārmet sabiedrotajiem tīšu sadarbošanos ar Dienvidkorejas prezidentu Singmanu Rī, sacīdami, ka tagad viņi vairs nevar būt pārliecināti par Apvienoto Nāciju spējām izpildīt visus pamiera paredzētos noteikumus.

Pēc tam komūnisti pieprasīja sarunu pārtraukumu uz nenoteiktu laiku, bet ar tādu noteikumu, ka jaunas sarunas var tikt atsāktas uz vienas vai otras kaŗojošās puses vēlēšanos un ka tādēļ stāvoklis nav jāieskata par bezcerīgu. Kaut gan tagad liekas, ka tūlītēja pamiera parakstīšana nav sagaidāma.

KAŖŠ KOREJĀ

No Seulas ziņo, ka komūnisti no jauna sākuši kaŗaspēka koncentrēšanu centrālās frontes austrumu daļā, kur pagājušo nedēļu plosījās smagākās kaujas pēdējo divu gadu laikā. Lai aizkavētu komūnistu uzbrukumu sākumu, amerikāņu gaisa spēki izdarīja nepārtrauktus uzlidojumus, līdz ar to ciešot smagākos zaudējumus vienā nedēļā triju gadu ilgajā Korejas kaŗa laikā.

Kaut arī kaujas pašreiz apklusušas, sabiedroto novērotāji ziņo, ka Pukhanas upes rajonā komūnisti pieveduši divas jaunas divīzijas. Tas ir tai pašā vietā, kur pagājušo nedēļu 40.000 komūnistu liels uzbrukums atspieda Dienvidkorejas armiju turpat vai divas jūdzes.

Sakarā ar biežajiem sabiedroto uzlidojumiem, amerikāņi pagajušā nedēļā zaudēja 19 lidmašīnu. Tai pašā laikā notriekti 19 komūnistu iznīcinātāji un amerikāņu gaisa spēku virspavēlniecība uzsveŗ, ka neviena vienīga amerikāņu lidmašīna nav zaudēta gaisa kaujās ar komūnistu lidaparātiem, bet ka tās nogāztas ar spēcīgu ienaidnieka pretgaisa aizsardzības uguni un dažādu bojājumu dēļ.

Līdz šim visvairāk lidmašīnu vienā nedēļā amerikāņi bija zaudējuši šī gada februārī, laikā no 5.—12.

Dienvidkorejiešiem frontē pašreiz atrodas 16 divīziju. Ja tās fronti atstātu, tad palikttu tikai 6 amerikāņu divīzijas, Apvienotās Karalistes divīzija un vairāki bataljoni turku, holandiešu un grieķu.

NEMIERU UZLIESMOJUMI VISĀ AUSTRUMVĀCIJĀ

18 MILJ. AUSTRUMVĀCIEŠU STREIKO PRET KOMŪNISTU VARU. KRIEVU KAŖASPĒKS AUSTRUMVĀCIJĀ PIEAUDZIS LĪDZ 150.000 VĪRIEM

No Berlīnes ziņo, ka rietumberlīnieši, sašutuši un saniknoti par krievu brutālo rīcību austrumu joslā, par lauku kaŗa tiesām, kur cilvēkus nošauj bez kādas prātošanas, uzbrukuši un izdemolējuši R.-Berlīnes komūnistu partijas ēkas, laužot mēbeles, sitot logus, iznīcinot un dedzinot dokumentus. Tikai policijas iejaukšanās pasargājusi komūnistu mītnes no nodedzināšanas.

Austrumberlīne vēl joprojām atrodas nemieru iespaidā. Par spīti krievu brīdinājumiem daudz strādnieku joprojām nav atgriezušies savās darba vietās. Nekārtīgās pārtikas piegādes dēļ cilvēkiem sāk aptrūkties ēdiena un bērniem jau vairākas dienas nav bijis ne lāsītes svaiga piena.

Rietumberlīnes radio ziņo: kā Austrumberlīnē, tā arī visā Austrumvācijā sākušies strādnieku masu aresti. Cietumi jau tagad esot pārpildīti ar pagājušās nedēļas sacelšanās dalībniekiem un vadoņiem.

Aizņemti paši ar savām nelaimēm, Berlīnes komūnisti pat aizmirsa savus protestus radiofonā par Rozenbergu notiesāšanu, visu laiku veltījot strādnieku nomierināšanai un mudināšanai atgriezties darba vietās. Vienlaicīgi ar mudinājumiem komūnistu radio gan neaizmirsa piedraudēt sabotieŗiem ar smagiem sodiem.

Pēc Austrumberlīnes ziņām, krieviem streiku un sacelšanos gan izdevis apspiest, bet Berlīnes rietumu sektorus sasniegušas ziņas, kas norāda, ka pagaidām tikai neliela strādnieku daļa atgriezusies savās darba vietās.

Pēc vairāku dienu pārtraukuma sācis darboties Austrumberlīnes elektriskais dzelzceļš — bet tikai pa Austrumberlīni, nekrustojot rietumu robežas.

Krievu armija Berlīnē saņēmusi jaunus papildspēkus, un tagad komūnistiem austrumu sektorā ir vismaz 12.000 kājnieku un 270 tanki. Krievu kaŗaspēka masas uz Austrumvāciju nākot no Polijas.

Pēdējo dienu notikumi Berlīnē radījuši straujū stāvokļa maiņu visā Vācijā. Vispirms jau Savienoto Valstu armijas galvenā mītne aizliegusi uzturēties Rietumberlīnē visiem tiem amerikāņu karavīriem un civīlistiem, kas tur nav tieši nodarbināti.

Sav. Valstu armija atbrīvoja trešdienas nemiernieku sagūstīto Austrumvācijas komūnistu varas vīru, ministru prezidenta vietnieku Otto Nuški, kas nekavējoties steidzās nosodīt rietumu provokātorus un sacīja, ka, ja sacelšanās būtu izdevusies, Vācija jau tagad atrastos kaŗa stāvoklī.

Rietumvācijas parlaments Bonnā pieņēmis lēmumu palielināt robežsargu un robežpolicijas skaitu līdz 20.000 karavīiem un virsniekiem, tā pašreizējo skaitli dubultojot.

Sav. Valstu augstais komisārs Vācijā un angļu un franču komisāru vietnieki devušies vilcienā uz Berlīni, lai paši savām acīm redzētu, kas tur īsti pašreiz notiek. Pirms došanās uz Berlīni amerikāņu augstais komisārs Konants sastapās ar Konrādu Adenaueru.

Pēc Rietumberlīnes radio ziņām izņēmuma stāvoklis izsludināts Magdeburgā, Saalfeldā un Leipcigā, kur komūnisti šāvuši tieši demonstrantu pūlī. Pēc „Die Neue Zeitung" ziņām nopietnas demonstrācijas bijušas Magdeburgā, Chemnicā un Hallē. Magdeburgā vien nogalināti 22 cilvēki.

Padomju iestādes joprojām neievēro Rietumu protestus pret brutālitāti, bet atrada pietiekami daudz laika, lai protestētu pret Nuškes turēšanu rietumu sektorā.

Protestantu bīskaps Otto Dibelius rakstījis Padomju Savienības augstajam komisāram Austrumvācijā, lai viņš pārdomātu labi pamatotās strādnieku vēlmes.

Pēc pēdējām ziņām no Austrumvācijas, krievi esot tā uzklieguši vācu komūnistu vadoņiem, ka tagad būtu tikai gluži dabiski, ja sāktos lielākas tīrīšanas Austrumvācijas leļļu valdībā. Iemesls, protams, būtu pagājušās nedēļas demonstrācijas, kas sākās Berlīnē un pēc tam pārsviedās uz daudzām citām Austrumvācijas pilsētām.

Neievērodams pašreizējo Austrumvācijas leļļu valdību, krievu augstais komisārs sasauca kopā Austrumvācijas kristīgo demokratu partijas vadītājus, lai tie viņam sniegtu paskaidrojumus par sacelšanās iemesliem.

Bez tam Berlīnes rietumu sektorus sasniegušas ziņas, ka pretkomūnistiem būtu izdevies aizdedzināt lielāko Austrumvācijas smagās rūpniecības fabriku un ka bez tam aizdedzināta vēl kāda cita liela fabrika.

Rietumberlīnē ir arī ziņas, ka poļu partizāni sadarbojušies ar vāciešiem, uzspridzinādami kādu tiltu Vācijas un Polijas robežas tuvumā un apšaudījuši kādu krievu konvoju.

Berlīnes nemieru laikā nogalināto skaits pieaudzis vēl par 4 cilvēkiem. Divus austrumberlīniešus nošāvušas krievu armijas vienības, tai pašā laikā pretkomūnisti nolinčojuši divus komūnistu policistus.

No Berlīnes ziņo: arī krievi esot spiesti atzīt, ka nemieri Austrumvācijā vēl nebūt neesot beigušies. Ja arī pašā Berlīnē pēdējās dienās nav bijuši jauni lielāka rakstura uzliesmojumi, tad pārējās Austrumvācijas pilsētās strādnieki ne tikvien streiko, bet dedzina fabrikas, degvielu noliktavas un raktuves. Nekad vēl nekas tāds nav piedzīvots kādā padomju pārvaldītā valstī, un Rietumu pietpratēji Grotevola valdību ieskata jau par tikpat kā beigtu.

Nemieros nogalināto vāciešu skaits jau sniedzoties simtos, tūkstošiem apcietinātu un aresti joprojām turpinās un turpināšoties vēl vismaz vienu nedēļu.

Noraidīdams sabiedroto protesta notas, ka krievu brutālā rīcība esot kauna traips pasaules sirdsapziņai, krievu militārais komandieris Vācijā ģen. Dibrova esot izteicies, ka nemieri esot Rietumu inscenēti, lai panāktu kaŗu Austrumvācijā.

Nāves sods atomspiegiem izpildīts

No Sing Singa cietuma Ņujorkā ziņo, ka valsts nodevējiem, atomspiegiem Jūlijam un Etelei Rozenbergiem piespriestais nāves sods izpildīts 19. jūnija vakarā uz elektriskā krēsla.

Rozenbergus notiesāja sakarā ar Sav. Valstu atomnoslēpumu izpaušanu Pad. Savienībai, tā apdraudot ne tikai pasaules mieru, bet arī tuvinot atomkaŗam, kas varētu iznīcināt visu pašreizējo civīlizāciju.

Rozenbergi līdz šim ir pirmās civīlpersonas visā Amerikas vēsturē, kas notiesātas uz nāvi par spiegošanu pret savu valsti.

KAMBODŽAS KARALIS TRIMDĀ

Lai cīnītos par savas nelielās karaļvalsts neatkarību, 31 gadus vecais Kambodžas karalis Norodoms Sihanuks devies labprātīgā trimdā.

Kambodžas karalim un viņa valdības ministriem ir tikai ļoti ierobežota vara. Īstā kontrole atrodas franču rokās, kas pārvalda visas trīs Indoķīnas apvienotās valstiņas — Laosu, Vietnamu un Kambodžu. Pagājušā nedēļā Kambodžas karalis devās labprātīgā trimdā uz kaimiņu Taizemi, lai, kā viņš pats izteicās, vērstu pasaules uzmanību uz Kambodžas cīņu par neatkarību un patstāvību. Karalis Sihanuks gribētu, lai Kambodžas attieksmes ar Franciju būtu tādas pašas kā Indijai ar Angliju.

RĪ NO JAUNA PIEDRAUD AR AIZIEŠANU

No Seulas ziņo, ka Dienvidkorejas prezidents Singmans Rī sarunās ar Apvienoto Nāciju virspavēlnieku ģen. Klarku no jauna esot brīdinājis amerikāņus ar korejiešu kaŗaspēka atvilkšanu no frontes līnijām, ja gadījumā amerikāņi noligtu pamieru, kas Dienvidkorejai nebūtu pieņemams.

EIZENHAUERA NOTA

Jāsagūsta izbēgušie kaŗa gūstekņi Korejā. Eizenhauera vēstule Singmanam Rī.

No Vašingtonas ziņo, ka Sav. Valstu prezidents ģen. Eizenhauers nosūtījis Dienvidkorejas prezidentam Singmanam Rī slepenu, bet asu notu, pieprasot nekavējoties no jauna sagūstīt izbēgušos kaŗa gūstekņus.

Vašingtonā pamazām sāk bālēt līdzšinējais optimisms par pamiera noligšanu, un tā vēl var izrādīties, ka prezidenta Rī pēdējā kārts būs bijusi pietiekami spēcīga, lai izjauktu kā sabiedroto, tā arī komūnistu plānus par kaŗa izbeigšanu un Korejas sadalīšanu. Amerikāņi baidās, ka pēc 26.000 pretkomūnistiski noskaņoto ziemeļkorejiešu kaŗa gūstekņu atbrīvošanas komūnisti var nepiekrist pamiera parakstīšanai. Un ja pamieru tagad neparaksta, tad Korejas kaŗa beigas vēl atrodas nesasniedzamā tālē.

Bermudas konference atlikta uz jūliju

No Londonas ziņo, ka trīs „lielo" konference atlikta uz jūlija mēnesi. Konferences sākums paredzēts 8. jūlijā ar Čerčila, Eizenhauera un Francijas ministru prezidenta piedalīšanos (ja tāds līdz tam būs izvēlēts).

Čerčils uz satikšanās vietu izbrauks ar kaujas kuģi Vangard.

VĒSTURISKAS DEKLARĀCIJAS GADA DIENA

Vidus un Austrumeiropas pārstāvji Baltijas Brīvības namā

Baltijas Brīvības Namā Ņujorkā 12. jūnijā bija pulcējušies Vidus- un Austrumeiropas valstu pārstāvji, lai atzīmētu pag. gada 12. jūnijā parakstītās Viljemsburgas deklarācijas gada dienu. Minētā dienā 10 valstu pārstāvji sapulcējās Viljemsburgā, Virdžinijā, tai pašā vietā, kur 1776. g. 12. jūnijā Amerikas brīvības cīnītāji parakstīja savu Tiesību deklarāciju (Bill of Rights). Vidus un Austrumeiropas pārstāvji savā Viljemsburgas deklarācijā izteica apņēmību, ka viņu atbrīvotās valstis pievienosies Eiropas Savienoto Valstu veidošanā un uzņems savu valstu satversmēs cilvēka tiesību principus, kas iemiesoti 1776. g. Viljemsburgas deklarācijā. No Latvijas puses šo deklarāciju parakstīja sūtnis J. Feldmans un bij. ministru prezidents A. Bodnieks.

Atklājot piemiņas sanāksmi, Komitejas Lietuvas Brīvībai prdis V. Sidzikausakas iepazīstināja ar Vidus un Austrumeiropas konferences vēsturi. Pirms 5 gadiem Hāgā sanāca Eiropas tautu pārstāvji, to starpā arī no Vidus un Austrumeiropas, un vienojās stāties pie vienotas Eiropas veidošanas. Nākošais kongress sanāca Briselē, kur nodibinājās Eiropas Kustības Vidus un Austrumeiropas komisija. 1952. gada janvārī Londonā sanāca Vidus un Austrumeiropas konference, kurā tika paziņots pasaulei, ka patiesa miera nevar būt tik ilgi, kamēr puse Eiropas atrodas komūnistu verdzībā. Nākošais svarīgais solis bija Viljemsburgas deklarācijas parakstīšana pirms gada.

Vēl runāja ASV bij. ārlietu viceministrs A. Berle, Jr., Brīvās Eiropas Komitejas bij. prezidents admirālis H. Millers, Ungārijas bij. ministru prezidents F. Nagijs u. c.

Sapulcējušies vienojās nosūtīt prezidentam Eizenhaueram telegrammu, kurā tie apstiprināja savu gribu turēties pie Viljemsburgas deklarācijas principiem, un izteica cerību, ka prezidents arī turpmāk aizstāvēs politiku, kas prasa, lai visām tautām dotu iespēju veidot savu dzīvi pēc šiem principiem.

Zīmīgi, ka Eiropas 10 tautu pārstāvji bija pulcējušies Baltijas Brīvības namā. Tas ir vienīgais šāda veida nams, kur vienotības un savstarpējas saprašanās garā sadarbojas vairāku tautu pārstāvji. Šādu vienotības garu jo augsti vērtē mūsu amerikāņu draugi, jo tas apgāž bieži dzirdētos apgalvojumus par trimdinieku nesaticību.

KLARKAM BRĪVAS ROKAS KOREJĀ

No Vašingtonas ziņo, ka pēc ASV aizsardzības ministra Vilsona un armijas, flotes un aviācijas komandieŗu sanāksmes Vašingtonā, nolemts dot ģenerālim Markam Klarkam brīvas rokas gadījumā, ja iznāk jauna sadursme ar dienvidkorejiešiem, kas vēl tālāk aizkavētu pamiera parakstīšanu Korejas frontē.

ORIOLS KĻŪST NEPACIETĪGS

Francijai jau veselu mēnesi nav savas valdības. Lai šo nepatīkamo stāvokli reiz izbeigtu, Francijas republikas prezidents Vincents Oriols sasauca kopā visus bijušos ministru prezidentus un septiņu politisko partiju vadītājus, lai sarunās mēģinātu panākt pašreizējās politiskās nestabilitātes izbeigšanu Francijā.

Pirms viena mēneša krita ministru prezidenta Renē Meijera valdība. Trīs sekojošās nedēļās parlaments noraidīja trīs dažādus ministru prezidenta amata kandidātus, kam katram padomā bija citāda Francijas politiskā programma.

Sanāksmē ar bijušiem ministru prezidentiem un politisko partiju pārstāvjiem Oriols cerēja panākt kaut kādā veidā kompromisu, kas radītu iespēju sastādīt jaunu valdību. Bet kāda būtu šī jaunā formula un kas būtu jaunais Francijas ministru prezidents, vēl līdz šim ir nezināms.

Līdz ar Francijas valdības krīzi visa ilgi gaidītā Bermudas „lielo" sanāksme ir nonākusi sēklī, un nav domājams, ka konference sāksies jūnija beigās, kā tas sākumā bija paredzēts.

Atkal pārmaiņas Padomju Latvijā

PAD. SAVIENĪBĀ SĀKUSIES TĪRĪŠANA. — MALENKOVA UN BERIJAS CĪŅA PAR VARU

Padomju Latvijas Augstākās Padomes prezidijs, par ko jau rakstījām, atbrīvojis no amata iekšlietu ministru Nikolaju Kovalčuku sakarā ar viņa „pāriešanu citā darbā". Kovalčuku iecēla par Valsts drošības ministru īsi pirms Staļina nāves, bet 13. aprīlī viņš pārņēma Iekšlietu ministrijas vadību, kurai bija pievienota Valsts drošības ministrija. Par jauno iekšlietu ministru tagad iecelts Jānis Zujāns, bet par ceļu un transporta saimniecības ministru iecelts Eduards Liberts.

Iekšlietu ministra maiņa notikusi arī Igaunijā, kur V. Moskaļenko vietā iecelts M. Krasmans. Moskaļenko bija iecelts šinī amatā tikai 27. aprīlī.

Ārzemēs lielu vērību piešķiŗ faktam, ka Ukrainas komūnistu partijas sekretārs L. Meļņikovs atcelts no amata „smago kļūdu dēļ, kādas tas pielaidis nacionālā politikā." Šinī sakarā amerikāņu prese atzīmē, ka atceltais Latvijas iekšlietu ministrs Kovalčuks bijis daudzus gadus Ukrainas valsts drošības ministrs un sadarbojies ar Meļņikovu. Līdzīgā kārtā arī atceltais Igaunijas iekšlietu ministrs Moskaļenko agrāk dienējis Ukrainā Meļņikova vadībā. No tā var secināt, ka Padomju Savienībā notiek plašāka vērienа tīrīšana, kam par upuŗu kritis ne vien Meļņikovs, bet arī visi viņa līdzstrādnieki.

Meļņikovs ir komūnistu partijas Centrālkomitejas prezidija (vai kā to agrāk sauca, politbiroja) locekļa vietnieks, un līdz ar to Ukrainas komūnistu partijas sekretārs, resp. vadītājs. Tādējādi viņš bija viens no galvenajiem politikas noteicējiem Padomju Savienībā. Meļņikovam tagad pārmet to, ka viņš piekopis rusifikācijas politiku un uzspiedis krievu valodu Rietumukrainā, kuŗu Padomju Savienība ieguva 1939. g. saskaņā ar Hitlera—Staļina vienošanos.

NYT šeit saskata cīņu, kas sākusies Kremlī starp Maļenkovu un komūnistu partijas sekretāru Chruščevu no vienas puses un Beriju un Molotovu no otras puses. Atceltais Meļņikovs bija Maļenkova vīrs. Šis un vairāki citi fakti liecina, ka Berija pamazām gūst virsroku par Maļenkovu. Berija tagad cenšas iegūt minoritāšu aizstāvja slavu. Tā kā Berija pats ir gruzīns, tād viņš pats laikam negribēs nosēsties gruzīna Staļina vietā, un tāpēc viņš meklē sev kādu sabiedroto krievu komūnistu starpā. Kā tāds viņam vispiemērotākais ir Molotovs. Molotovam ir pietiekami daudz iemeslu, lai nostātos pret Maļenkovu. Pirms Staļina nāves Molotovu izlūkoja par otro vīru aiz Staļina, un viņam bija izredzes kļūt par Staļina pēcteci. Padomju prese pēdējā laikā veltī Molotovam arvien lielāku ievērību.

5000 g. ilgās monarchijas beigas Ēģiptē

No Kairo ziņo, ka 18. jūnijā izbeigusies 5000 gadu ilgā monarchija Ēģiptē. Ēģipte izsludināta par republiku. Jaunās republikas prezidents un ministru prezidents ir ģen. Mohameds Nagibs. Pulkvedis Nasers, līdzšinējais Nagiba padomdevējs un labā roka būs jaunās republikas ministru prezidenta vietnieks un iekšlietu ministrs.

Sabiedrotie protestē pret terroru Berlīnē

No Berlīnes ziņo, ka Rietumu sabiedrotie asā notā krieviem pieprasījuši militārā terrora izbeigšanu Austrumberlīnē. Kāda vācu bezdarbnieka — šofera Goetlinga notiesāšanu un nošaušanu Rietumi nosauca par „vislielāko brutālitāti, kas satriec pasaules sirdsapziņu."

Sakarā ar krievu karaspēka brutālo iejaukšanos strādnieku nemieru apspiešanā Berlīnes komūnistu sektorā, Anglija, Francija un Sav. Valstis iesniegušas krieviem asu protestu. Vienā dienā strādnieku nemieri izplatījās ne vien Berlīnes komūnistu sektorā, bet visā Austrumvācijā. Sīkāka rakstura nekārtības vienā otrā vietā joprojām turpinās. Deviņās vācu pilsētās izsludināts izņēmuma stāvoklis.

Savā protesta notā Rietumi pieprasīja tūlītēju kaŗa un izņēmuma stāvokļa atcelšanu, pēc kam, kad nemieros ar krievu armijas iejaukšanos vismaz 16 vācieši nogalināti un kādi 200 ievainoti, Rietumi pieprasīja nekavējoties atjaunot neierobežotu satiksmi visā pilsētā, kuŗas krievu sektoru tagad sargā kādi 200 padomju tanki un 10.000 kājnieku.

Lielākā lidmašīnas katastrofa aviācijas vēsturē

No Tokio ziņo, ka netālu no Tokio nogāzusies kāda amerikāņu Globemaster lidmašīna un ka visi pasažieri un apkalpes locekļi, skaitā 129, dabūjuši galu. Pasažieri lielāko tiesu bijuši amerikāņu karavīri, kas no atvaļinājumiem atgriezušies Korejā. Septiņi no nogalinātiem lidmašīnas apkalpes locekļi. Sav. Valstu aviācijas ministrija paziņojusi, ka nekavējoties ievadīs izmeklēšanu.

Pārmaiņas Ukrainā

No Maskavas ziņo, ka no amata atcelts Leonids Meļņikovs, līdzšinējais Ukrainas komūnistu partijas pirmais sekretārs un Padomju Savienības ministru padomes loceklis. Viņa vietā nāk viņa agrākais vietnieks A. Kiričenko.

Meļņikova krišanu izskaidro ar viņa pārāk aso izturēšanos pret Ukrainas nacionālistiem. Kiričenko pats ir cēlies no ukraiņiem.

Pārmaiņas Ukrainā ir atkal jauns pierādījums saspīlējumiem, kas valda Pad. Savienības iekšienē, un par Maskavas pūlēm šos iekšējos saspīlējumus mazināt, lai tādējādi uzlabotu Padomju Savienības attieksmes ar Rietumiem. Pēc pašreizējiem notikumiem var spriest, ka tagadējā padomju politika mēģina visu to notušēt un pasniegt maigākos toņos, lai Pad. Savienība Rietumiem izliktos mazliet maigāka nekā līdz šim.

BALTIEŠU JŪRNIEKI VAR KĀPT KRASTĀ

Pēc Mekkerana immigrācijas likuma stāšanās spēkā bija gadījumi, kad latviešu, igauņu un lietuviešu jūrniekiem, kas brauc uz ārzemju kuģiem, pēc ierašanās ASV ostās neļāva atstāt kuģi. Sakarā ar to Igauņu nacionālā komiteja iesniedza lūgumu attiecīgām iestādēm noskaidrot baltiešu jūrnieku stāvokli. Tagad Igauņu nacionālā komiteja saņēmusi atbildi no kongresa jurisiskās komitejas locekļa Mekkerana, kurā tas paskaidro, ka jūrnieki, kas ir Latvijas, Igaunijas un Lietuvas pilsoņi, bauda tādas pašas tiesības, kā pārējie ārzemju jūrnieki ASV ostās.

IEVĒRĪBAI!
LAIKR. LATVIJA AMERIKĀ REDACIJĀ, 123 HURON IELĀ VAR SAŅEMT AĢITĀCIJAS MATERIĀLUS ANGĻU VALODĀ.

TAUTIEŠI,
kas vēl nav mūsu abonenti, lai arī Jūs būtu informēti par latviešu dzīvi šinī un citos kontinentos
PIEPRASIET LAIKRAKSTA
Latvija Amerikā
paraugeksemplārus, kurus izsūtīsim nekavējoties par brīvu.

2. Latviešu skautu un gaidu nometne Kanadā

NO 1. LĪDZ 5. JŪLIJAM
SV. ANDREJA DRAUDZES FARMĀ

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

NEATLIEKAMS UZDEVUMS

K. KAMPE

Pretēji cēlai kristiānisma doktrinai, ko katru svētdienu sludina no baznīcu kancelēm, šai pasaulē valda nežēlīgs egoisms. Lielais mazajam mazāk dod kā saņem: dots tiek tikai tad un par tik, kad un cik nepieciešams, lai mazo izmantotu savu mērķu sasniegšanai. Mēs, latvieši, esam bijuši godīgi ideālisti, svēti ticēdami jaukām deklarācijām. Mēs turpinām dzīvot šai labā ticībā, bet tā mūs var pievilt arī vēl nākotnē, pat tad, jo komūnisma vara uz šīs zemes jau būtu aizgājusi vēsturē. Vienīgā lielvalsts, par kuru varētu domāt, ka tā atjaunos Latvijas neatkarību, pamatojoties uz saviem principiem, ir Savienotās Valstis, bet mēs zinām, ka arī viņi nevar inodiktēt pasaules politiku. Parasti kāda valsts dara kaut ko par labu kādai citai valstij tikai tad, kad tas ir viņas interesēs vai kad viņa uz to ir spiesta. Ja pasaules noteicēju valstu interesēs būtu Padomju Savienības vai Krievijas imperijas vietā redzēt tik daudz neatkarīgu valstu, cik Padomju Savienībā tagad ir atsevišķu republiku, tad, protams, tās tiktu radītas. Lietas ir jāapskata ne no mūsu, bet no viņu interešu viedokļa. Bet kas zina, vai pēc Trešā Pasaules kara lielvalstis atkal nemeklēs kādus spēku samērus un sabiedrotos viena otrai un vai šai spēlē egoisms, citādi saukts reālpolitika, atkal nebūs tas, kas novilks valstu robežas. Ja kādam vajadzēs stipru Krieviju, varbūt kā sabiedrotos atkal pret Vāciju — varbūt visas tagadējās padomju republikas nebūs neatkarīgas. Ļoti viegli valstis ir tikušas jau upurētas citu valstu izlīgumiem un spēku samēriem, pirmām kārtām Polija.

Ir pamats domāt, ka pasaules vēsture arī šodien būtu citāda, ja visas tās neatkarīgās valstis, kas atradās starp Vāciju un Padomju Savienību no Melnās līdz Baltijas jūrai būtu bijušas apvienotas vienā militārā aliansē pirms Otrā Pasaules kara. Tiklab patstāvības uzturēšana kā tās atgūšana visu šo tagad komūnisma varā esošo valstu sadarbībā var būt izšķirīga. Līdzīgas balsis mūsu presē jau ir atskanējušas un tām var tikai pievienoties. Piemēra dēļ, pieminēsim: ja nupat pagājušā 14. jūnija šausmu atcerēs latvieši, lietuvieši un igauņi būtu rīkojuši atsevišķi, tam nebūtu bijusi tāda ievērība, kā tas bija kopīgi rīkojot. Visiem brīvībā esošiem komūnisma varā nonākušo tautību piederīgiem ir jāvienojas par kopīgu uzstāšanos pret komūnismu un par savu tautu neatkarību. Tas ir uzdevums, kas piekrīt kā eksīlvaldībām, tā diplomātiem, kā politiskiem darbiniekiem, tā trimdas organizācijām. Varētu nodibināt vienu kopēju organu, kas visu šo tautu vārdā uzstātos. Tas būtu svarīgākais un nozīmīgākais notikums visu laiku trimdas vēsturē. Ar atsevišķo tautu propagandas nodaļām un memorandiem, dažādām konferencēm vairs nepietiek. Tagad spēle par būt vai nebūt notiek milzu apmēros.

Nekas nedrīkstētu apēnot kopības apziņu katrai trimdas tautai atsevišķi, nedz arī minēto trimdas tautu sadarbību. Nerunājot par žīdiem, kuru kopības apziņa ir ārkārtēja, arī vācieši ir radījuši lielisku kopību: demonstrācijas un streiki, kas sākās komūnistu okupētajā Berlīnes daļā, tai pašā dienā izpletās gandrīz visā Austrumvācijā. Tauta, kas tā ar kailām rokām ir spējīga uzstāties pret tirannijas moderno militāro varu — nevar zust. Kādēļ gan trimdas tautas, brīvībā būdamas, nevarētu demonstrēt savu interešu kopību? Tā jau šinī brīdī būtu liela morāla uzvara, kas celtu arī katra atsevišķa trimdinieka pašapziņu, ticību un izturību.

DAUGAVAS VANAGI

ARĪ BRAZILIJĀ ROSĪGI DARBOJAS DV

Noslēdzot pirmo darbības gadu, DV var atzīmēt zināmas sekmes. Nodaļā ir apm. 70 biedru, kas Brazilijas latviešu dzīves apstākļos atzīstams par diezgan ievērojamu skaitli. Valde darbības gadā noturējusi pussimts sēžu (49). 42 jauni Vanagi un Vanadzes nodevuši svinīgo solījumu. Nav pagājusi neviena ievērojamāka diena mūsu tautas dzīvē, kad DV tanī nebūtu piedalījušies ar savu iniciatīvu. Tā 14. jūnijā, tautas sēru dienā, valdes priekšsēdis ieradies audiencē pie S. Paulo gubernātora, kuru informējis par latviešu tautas dzīvi krievu okupācijā. Gubernātors visai baltiešu kolonijai apliecinājis savu līdzjūtību un atļāvis 7 Brazilijas radiofonos nolasīt priekšlasījumus par Baltijas tautu stāvokli. Pie Brazilijas kritušo karavīru pieminekļa Daugavas Vanagi nolikuši vainagu ar Latvijas krāsu lentām. Pateicības rakstā karavīru biedrības prezidents ar gandarījumu atzīmējis latviešu uzmanību.

Izkopjot mūsu tautas tradicijas arī svešumā, DV rīkoja S. Paulo austriešu klubā plašu Līgo vakaru ar priekšnesumiem, ugunošanu biedrības dārzā, aplīgošanu un tautiskām dejām. Ja līdz šim Brazilijas latviešiem Līgo diena visus daudzos emigrācijas gadus pagājuši pat nepieminēta, tad DV likuši latviskajām Līgo ugunīm atmirdzēt arī šinī tālajā dienvidu zemē, kur katra tauta brīvi var izkopt savas tradicijas, ja vien tai pašai ir vēlēšanās. Ar gandarījumu atzīmējams, ka Līgo vakarā piedalījās arī vairāki vecie latviešu iecelotāji. Šinī pavasarī (Dienvidamerikā — rudenī) DV rīkoja arī latviešu mākslinieku koncertu, kas devis vairāk kā Cr. $2000,00 atlikuma, tā radot iespēju paplašināt organizācijas aprūpes darbu. Organizācija aprūpējusi ne vien trūkumā un nelaimē nonākušos tautiešus Brazilijā, kuriem izsniegts pabalstos pāri par Cr. $6000,00, bet tās palīdzības darbs aizniedzis arī vairākus tautiešus Vācijā. DV Centrālai Valdei jau nosūtīti Cr. $11.100.00. Cr. $7.100,00 nosūtīti veco ļaužu un invalidu aprūpei Vācijā. Nauda sadalīta aprūpējamiem. Šo summu ziedojusi S. Paulo ev.-lut. draudze. Invalidu Namam un DV mērķu sekmēšanai izlaistas 40 ziedojumu vākšanas lapas; ar tām savākts jau apm. Cr. $15.000,00.

Sadarbībā ar DV Jaunodesas latviešu pirmā baptistu draudze uzņēmusies apgādāt invalidu Imantu Grotiņu Minchenē, nosūtot tam ik mēnesi regulāru pabalstu Cr. $200,00 apmērā. Pēc paša apgādājamā izvēles nosūtīti uz Vāciju 3 CARE saiņi ar pārtikas produktiem. S. Paulo ev.-lut. draudze uzņēmusies aprūpi par invalidu Voldemāru Braško Švemingenē. Brazilijas Urubici kolonijas latvieši aprūpē atraitni Lidiju Kapušs ar meitiņu Feldheimā pie Lechas, Minchenes tuvumā. Ievadīta minētās tautietes iecelošanas lieta Brazilijā, kur to turpinās aprūpēt Urubici tautieši. Lai nodrošinātu S. Paulo latviešu bērniem veselīgu atpūtu skolas brīvlaikā, tos paredzēts uzņemt Jaunodesas kolonijas latviešu sētās. Turpat izgādāta atpūta arī grūti slimajam S. Paulo tautietim Laimonim Rudzītim.

DV valdē darbojas: priekšsēdis V. Švāns, viņa biedrs J. Kīvīts, sekretāre M. Salina, kasieris J. Rudzītis un biedrzinis P. Lavāns.

Tuvojas I Kanadas Latviešu Dziesmu svētki

Trešdien, 17. jūnijā, Daugavas Vanagu telpās notika Dziesmu Svētku Rīcības Komitejas sēde. Sēdi vadīja komitejas priekšsēdis E. Krūka, protokolēja A. Jankovskis. Darba kārtībā bija: 1. Iepriekšējā protokola nolasīšana; 2. Rīcības komitejas locekļu ziņojumi; 3. Turpmākā darbība un 4. Dažādi jautājumi. Sēde, kuras darba kārtībā bez tīri principiālas dabas jautājumiem sīki iztirzāja arī atsevišķa darba detaļas, ritēja lietišķi un raiti.

Apskatot lietišķās mākslas izstādes jautājumu, E. Krūka ziņoja, ka Toronto daiļamatnieki izstādes technisko iekārtošanu ir uzņēmušies paši, un rīcības komitejai no savas puses ir jāizrauga tikai sakarnieks, kas vajadzības gadījumā rūpētos, lai izstādes iekārtotājiem būtu eventuāls atbalsts. Izstāde notiks Dziesmu Svētku laikā poļu zālē, 62 Clermont ielā.

Tālāk E. Krūka informēja, ka Dziesmu Svētku programma diriģentiem izsūtīta 20. maijā. Programmu sakārtojis komponists Tālivaldis Ķeniņš, sadalot dziesmas virsdiriģentiem E. Freimanei, J. Norvilim, J. Cīrulim un V. Lindem. Programmā bez himnām uzņemtas 16 dziesmas. Jurjāna kantātes Tēvijai solo dziedās operdziedone Ludmilla Sepe.

Garas debates ieilga jautājumā par goda viesiem, kuru sanāca pāri simtam, tāpēc rīcības komiteja galu galā nolēma vadīties ar principu, ka visi Kanadas latvieši ir Dziesmu Svētku rīkotāji, un tāpēc goda kartes piešķirs pavisam nelielā skaitā, galvenokārt cittautiešu viesiem. Nolēma, ka brīvkartes Dziesmu svētku koncertam saņems tautisko deju dejotāji, bet pārējo blakus sarīkojumu dalībniekiem brīvkartes neizsniegs. Visiem dziedātājiem un tautisko deju grupu dalībniekiem piešķirs brīvkartes ballei.

Dziesmu Svētku plakātus apņēmies izgatavot mākslinieks Ed. Dzenis, un tie būs iespiesti vairākās krāsās. Ed. Dzenis ir arī skrejlapu zīmējuma autors.

Rīcības komitejas locekļi izsacīja savu neapmierinātību, ka organizācijas komiteja it kā nesot piesūtījusi notis koriem, kuri piedalīsies Dziesmu Svētkos, kaut gan organizācijas komiteja nošu izsūtīšanu bija apsolījusi izdarīt jau pagājušajā gadā. Šis konstatējums pārsteidza visus rīcības komitejas locekļus un sanāksme pieņēma lēmumu lūgt nedēļas laikā no organizācijas komitejas paskaidrojumu nošu izsūtīšanas lietā, pieprasot arī ziņas par koru skaitu un diriģentiem. Tāpat izteica vēlēšanos, ka organizācijas komitejas pārstāvim būtu arvien jābūt klāt rīcības komitejas sēdēs. Ja Organizācijas Komitejas atbilde nebūtu apmierinoša, tad Rīcības Komiteja pilnvaro prezidiju nekavējoties stāties saskarē ar koriem un diriģentiem.

Iespiestās programmas sakārtošanu nolēma lūgt uzņemties J. Niedru un brāļus Arājus. Akceptēs arī Daugavas Vanagu līguma projektu attiecībā uz DV rīkoto balli Dziesmu Svētkos.

Biletes Dziesmu Svētkiem, kas notiks no 9. līdz 11. oktobrim, sāks pārdot ar 15. jūliju. Dziesmu Svētku koru koncerts notiks Meseja zālē, bet pārējie blakus sarīkojumi kā tautisko deju priekšnesumi, teātra izrāde „Skroderdienas Silmačos," Rakstnieku pēcpusdiena un Jaundarbu koncerts notiks poļu zālē, 62 Clermont St. Balle notiks plašajā Royal York zālē, kur vietas 1200 personām.

Atvieglojums ārzemju ārstiem Zviedrijā

Zviedrijā jau ilgus gadus ir liels ārstu trūkums. Sevišķi liels tas bija ziemeļu daļā, kur ārsti bija pārpūlēti un nespēja visus slimniekus pieņemt. Tomēr zviedru valdība stūrgalvīgi liedzās atļaut praktizēt ārzemju ārstiem, prasot no tiem īpašas pārbaudes izturēšanu un pēc tam pielaižot darbā tikai kā palīgārstus.

Tagad valdība saziņā ar Ārstu apvienību tomēr nolēmusi pielaut praktizēt arī ārzemju ārstiem ziemeļu apgabalos, pie kam paaugstināts arī pamatalgojums minētā zemes daļā.

Atvieglojums maz skars latviešu ārstus, jo pēdējie pa lielākai daļai jau sen bija izvietojušies darbā kā palīgārsti vai pat ar pastāvīgām prakses tiesībām, jo daudzi prasītās pārbaudes nokārtoja jau pirmajos gados.

DARBS un BEZDARBS

TORONTO LATVIEŠU BŪVUZŅĒMĒJI!

Pirmā Pasaules kara invalids, mācīts grāmatvedis, pieņem darbu mājās grāmatvedībā un dažādu aprēķinu veikšanā. Nikolajs Žurkins, 136 Walmer Rd., tel. KI 9185.

DARBI LABRADORĀ

Sākoties pavasarim, plaši būvju darbi tiek īstenoti ASV armijas vajadzībām. Visa galvenā vadība ir amerikāņu rokās, bet inženieri var būt arī ārzemnieki. Pagaidām amatniekus un strādniekus pieņem no Montreālas un Monktonas, bet pagājušā gadā jūlija mēnesī pieņēma arī no Toronto un Hamiltonas. Algu likmes mūrniekiem — $1.60 st., namdariem $1.40 st., roņu licējiem $1.58 st., elektriķiem $1.50 st., krāsotājiem $1.30 st., metinātājiem $1.50 st., mechaniķiem $1.20 — $1.50, metalla strādniekiem $1.50, st., cementa finišeriem $1.20—$1.40 st., strādniekiem — $0.85—$1.05 st.

Strādā 60 st. nedēļā, pāri par 44 st. maksā 50 proc. vairāk. Darba temps ir mērens. Līgums jānoslēdz uz 9 mēnešiem. Firma maksā ceļu turp un atpakaļ, ja līgumu izpilda. Līgumu var pārtraukt katrā laikā, firma tādā gadījumā atvelk no algas tikai par ceļu.

Labs uzturs, mazgājamās telpas. Jāguļ divstāvu gultiņās. Ir kino, frizētava, veikals, ārsts, slimnīca, zobārsts. Notiek dažādas sporta spēles. No dzērieniem šeit var dabūt tikai alu.

Starp vairāk tūkstoš strādniekiem esam kādi desmit latvieši, kas še strādājām visu pagājušo ziemu. Ieteicu ikvienam, kas uz šejieni domā braukt, ņemt līdzi labi biezu veļu, kamzoļus un vispār vieglas siltas drēbes.

Galvenais birojs: Drakake-Merritt, 1410 Main St., P. O. Box 544, Moncton, N.B.

Firmas pārstāvniecība ir Montreālā pie darba pārvaldes Drake—Merritt, 1625 Delorimier St., Montreal, P.Q.

R.

KANADĀ

TORONTO

Baltiešu Sporta Federācija Kanadā piektdien, 19. jūnijā, parakstīja līgumu, ar kuru BSFK piešķirta Itona auditorija sestdien, 26. septembrī. Baltiešu Sporta Federācija rīkos kopēju baltiešu vakaru, kur programmā piedalīsies baltiešu mākslinieki, tautisko deju grupas, balets, solisti u. t. t.

Sestdien, 13. jūnijā, Toronto Latviešu Biedrība bija organizējusi ekskursiju uz 100 jūdžu attālo Midlandi. Midlande ir ievērojama ar saviem vēstures pieminekļiem, kas stāsta par pirmo eiropiešu iecelotāju cīņām ar indiāņiem. Ir atjaunots vecais cietoksnis, un pirmo katoļu priesteru piemiņai, kas miruši mocekļu nāvē, uzcelta baznīca. Turpat ir arī senlietu mūzejs.

Midlande ir bagāta arī ar jaukām dabas ainavām, skaistu parku un ezeru, kur daži no ekskursantiem atklāja šīs vasaras peldsezonu. Ekskursijas labo izdošanos sekmēja arī skaistais laiks. Izbraukums bija noorganizēts ar vieglām mašīnām, un dalībniekiem, kam sava auto nav, tas izmaksāja tikai $1.50. Izbraukumā piedalījās 15 personu.

Jāņu izlīgošanu un Pēteru ielīgošanu savā lauku īpašumā Saulainē sestdien, 27. jūnijā rīko sv. Jāņa draudze. Būs gaiša Jāņu uguns, deja, ugunskuri un skanīga līgošana. Rosīgās Dāmu kom. darbinieces gādās par garšīgu medus alu, Jāņu sieru, pīrāgiem, karstu kafiju un labu deju mūziku. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem no 50 cent.; atlikums par labu Saulainei un trūkumcietējiem. Nokļūt Saulainē var pa 27. ceļu, braucot Bērijas virzienā. 2 jūdzes aiz Torntonas nogriežoties pa Ivy ceļu pa kreisi.

Ventiņi! Sestdien, 27. jūnijā kopīgi svinēsim Jānus Saulainē, sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā.

V. Zvanītājs

Kā mednieku un makšķernieku aprindās runā, paredzams, ka Toronto tuvākā nākotnē tiks dibināta Mednieku un makšķernieku biedrība. Cik zināms, biedrības dibināšanas sapulce notiksot jūlija mēneša pirmajā pusē.

Sv. Andreja baznīca rīko Jāņus sestdien, 27. jūnijā savā lauku īpašumā. Paredzēta līgošana un ugunskuri, bet par groziņiem jāgādā pašiem. Autobusi uz sarīkojuma vietu aties plkst. 16.00 no sv. Andreja baznīcas, brauciens turp un atpakaļ maksās $1.20 no personas. Atpakaļ izbrauks plkst. 23.30. Ceļš pa īpašumu izlabots, būs gādāts arī par apgaismošanu. Uz līgošanas vietu jābrauc pa 5. šoseju (Dundas Highway līdz Tansley, tad pa labi 3 jūdzes. Būs ceļa zīmes. Ieeja 50 centu.

Kanadas katoļticīgo latviešu, kas visi apvienoti vienā organizācijā — Latviešu Katoļu Kultūras centrs Kanadā (LKKCK), gadskārtējais kongress notiks sestdien, 4. jūlijā, Toronto, Bathurst ielā 404, pareizticīgo baznīcas zālē. Uz kongresu ar lēmējām balstiesībām sūta delegātus visas LKKCK nodaļas, vienu delegātu no katriem 10 biedriem. Kā viesi ar padomdevēju balstiesībām var piedalīties katrs katoļticīgs latvietis. Kongress sāksies sestdien, plkst. 11 rītā. Tam paredzēta plaša darba kārtība. Bez valdes, revīzijas komisijas un citu amata personu ziņojumiem, paredzēti referāti un diskusijas par aktuālām trimdas dzīves problēmām. Lasīt referātus un piedalīties diskusijās aicināti redzamākie latviešu katoļu sabiedriskie darbinieki. Lūgti viesi arī no ASV.

Kongress pārvēlēs valdi un pārējās amatpersonas, kā arī pieņems darbības plānu un budžetu nākamam darbības gadam.

Kongresa noslēgumā, turpat Bathurst ielā 404, sestdien, plkst. 7.30 vakarā notiks saviesīgs vakars.

Svētdien, 5. jūlijā, plkst. 11 rītā, Akadēmiskā Newman kluba kapellā, St. George ielā 89, notiks plašs katoļticīgo latviešu dievkalpojums.

MONTREĀLĀ

Tautiete Feveronija Dikmanis, kas ir aktīva Pestīšanas armijas biedrene, bija noorganizējusi šīs organizācijas sanāksmē 14. jūnija piemiņas brīdi, kurā piedalījās ap 500 kanadiešu. Par komūnisma briesmām Ķīnā stāstīja Pestīšanas armijas majori Bartons un Pedlers, kas tur pavadījuši ilgāku laiku misijas darbā. Mūsu tautiete Dikmane nolasīja angļu valodā liecību par 1941. gada notikumiem Latvijā, pēc kam klātesošie vienojās aizlūgšanā. Pēc tam Pestīšanas armijas pūtēju orķestris nospēlēja sēru melodiju.

LONDONA, (ONT.)

12. jūnija vakarā latvieši, igauņi, lietuvieši un ungāri pulcējās aizvesto piemiņas aktā Viktorijas parkā pie pieminekla kritušiem karavīriem. Ikvienas minētās tautības pārstāves tautiskos tērpos nostājās iepretim pieminеklim ar krāšniem vainagiem nacionālās krāsās. Tad igauņu pārstāvis A. Berkma referēja par deportācijām Baltijas valstīs, un Londonas pilsētas pārstāvis J. Nethercott runāja par komūnismu. Pēc tam visu 4 tautību pārstāvji teica dažus vārdus un nolika katrs savu vainagu pie pieminekla. Latviešu vārdā runāja students Artūrs Zutis un vainagu nolika jaunavas A. Ātara un R. Jumāra.

Aizvesto piemiņas dievkalpojumu 14. jūnijā vadīja mācītājs V. Šēfers Trīsvienības baznīcā.

Ps.

LSAK bērnu nometne Sidrabene

Nometni atklās 5. jūlijā

LSAK sasauca piektdien, 19. jūnijā nometnes atbildīgo darbinieku sapulci, kurā sīki apsprieda bērnu nometnes iekārtošanas gaitu un noteica nometnes dienas kārtību. Vadoties no iepriekšējo gadu pieredzes — tā nedaudz mainīta. Ir paredzēts vairāk brīva laika atpūtai.

LSAK bērnu nometnei deva vārdu Sidrabene.

Nometni atklās svētdien, 5. jūlijā, plkst 17.00, Latviešu sporta dzīves vadītājs Roberts Plūme. Kā goda viesi aicināti Latvijas ģenerālkonsuls R. N. Braisons, LNAK, organizāciju vadītāji un visi latvieši.

Sidrabene darbosies LNAK protektorātā.

Atklāšanas dienas ugunskuru vadīs un programmu dos Toronto gaidu Gaujas vienība. Bērnus uz nometni aizvedīs vieglās automašīnās par brīvu. Nometnē uzņem bērnus sākot ar 6 g. vecumu. LSAK lūdz vecākus bērnu pieteikšanu izdarīt iespējami ātrāk. Kā jau agrāk ziņots, Toronto tie piesakāmi pa telefonu E. Šteinhardam LA 4028 un I. Kāpostiņam KI 0328. Hamiltonā — R. Bultem 44½ Chatham St., tel. 3-1371, Bramptonā — J. Kalnam, 29 Wellington St. E. Tel. 212-J, Londonā V. Caunem, 406 Tecumseth St., tel. 3-1646-J.

Uzturēšanās maksu nometnē noteica 8 dolari nedēļā, bet ja ģimenē vairāk bērnu, tad par katru nākošo jāmaksā tikai 7 dolari. LSAK lūdz pieteikties trūcīgās ģimenes, lai sagādātu viņu bērniem atpūtu.

Bērniem ēdienu pasniegs 4 reizes dienā, ēdienu karte būs sastādīta 2 nedēļu periodam, tā dodot iespēju vecākiem nākt talkā ar ierosinājumiem tās papildināšanai vai pārkārtošanai. Nometnes virtuvē varēs ēdienu dabūt arī bērnu vecāki un pārējie viesi, ja būs savlaicīgi pieteikušies. Pusdienas maksās 75 centi, bet pārējās ēdienu reizes 35 c. Ja pieteiksies visām maltītēm, tad $1.50 dienā. Būs arī pārnakšņošanas iespējas īpašās teltīs, kas maksās 50 centus.

Bez baznīcas saimniecības ēkas, kuru nodos LSAK rīcībā, Apvienība cels atsevišķu ēku uz vietas dzīvojošā personāla novietošanai. Bērni dzīvos teltīs. LSAK 7 teltis dabūs lietošanā no gaidām, bet 10 teltis iegādāsies savā īpašumā. Visi bērni gulēs gultās.

Drīzumā Dr. P. Bārdiņš izziņos, kad notiks bērnu veselības pārbaude. Tiem, kas nedzīvo Toronto, veselību pārbaudīs nometnē.

Nometnē visu laiku uzturēsies žēlsirdīgā māsa. Tāpat visi bērni tiks apdrošināti pret nelaimes gadījumiem.

Sidrabenes dienas kārtība būs apmēram šāda: plkst. 8 celšanās, 9 karoga pacelšana un brokastis, 12,30 pusdienas, 16,30 launags, 19,00 vakariņas, 21,30 nakts miers.

Nometnes bērnu rīcībā ar LNAK gādību būs bērnu bibliotēka. Laikraksti Latvija Amerikā, Laiks un Sporta Pasaule apsolījuši bibliotēkai brīveksemplārus. Būs arī kantine bērnu vajadzībām.

Liela daļa inventāra LSAK ir jau no agrāko nometņu laikiem, bet trūkstošos galdus apsolījusi Sv. Andreja baznīca.

Īpaša vērība būs veltīta bērnu audzināšanai. Nodarbības organizēs uz brīvprātības principa pa interešu grupām — literātūrā, sportā, augu vākšanā, dziedāšanā, dzimtenes pazīšanā u. t. t. Kas ņems dalību 5 vai vairāk interešu grupās, tiks ieskaitīts sekmīgā grupā. Šo interešu grupu darba rezultātus varēs skatīt rudenī Sidrabenes darba mūzejā.

Nometnes kārtējie ugunskuri notiks trešdienās, bet ar viesiem sestdienās un svētdienās. Svētdienas pēcpusdienās būs arī mākslinieciski priekšnesumi, kurus organizēs Ž. Zentiņš. Šeit savu piedalīšanos jau apsolījis Diždancis, Sakta un komponists T. Ķeniņš.

Sidrabenes bērnu svētkos LSAK aicinās ciemos Saulaines bērnus.

LSAK rūpējas arī par sporta rīku un spēļu sagādi.

Nometnes dienas grāmatu vadīs J. Gubina. Sidrabenes atbildīgais vadītājs būs R. Plūme, bet viņa palīgi: E. Skujiņš. M. Balduma un A. Jansons. Nodarbību vadītāja V. Slavieša, ugunskura programmas vadītāja M. Balduma, sporta vad. V. Teteris, transporta vad. J. Ādminis, saimniecības vadītāja S. Šteinharde, ārsts Dr. P. Bārdiņš.

Īpaša pateicība pienākas Sv. Andreja baznīcas māc. A. Čopam un draudzes padomei, kura bez maksas nodod plašu zemes gabalu un saimniecības ēku Sidrabenes rīcībā par brīvu.

LSAK darīs visu, lai nometni izveidotu iespējami labi. Sporta laukumu izbūve, peldētavas ierīkošana un viss pārējais prasīs daudz līdzekļu un pūlu, bet sporta saime no darba nebaidās.

Sidrabenes vadītājs Roberts Plūme ir piedzīvojis audzinātājs, kas nekad neko neatstāj pusdarītu, un tā ir ķīla, ka darbs vainagosies ar labiem panākumiem.

nš.

PATEICĪBA

Par Montreālas Latviešu Teātra izrādīto Jūlija Pētersona lugu — „Pieklīdušais kaķēns" autora honorāru — 22 Kanadas dolarus — autora likumīgā mantiniece Jūlija Pētersona meita Anna Auzere (7 Fairview Ave, South Orange, N. Jersey, USA) caur MLT vadītāju A. K. Klinklava kungu man piesūtījusi kā ziedojumu Austrijas darba nespējīgo veco un slimo tautiešu aprūpei.

Austrijas latviešu saimes, sevišķi aprūpējamo, vārdā — sirsnīgs paldies!

V. Neilis,
Austrijas latviešu pārstāvis

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto. Tel. EM 8-1688
320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

BĒRNU NOMETNE SAULAINĒ SĀKSIES 4. JŪNIJĀ

Saulaines pārvalde 18. jūnijā bija pulcējusies uz savu kārtējo sēdi, kurā pārrunāja dažādus ar jauniešu nometni saistītus jautājumus. Sēdē piedalījās arī Dr. J. Karols, kas uzņēmies jauniešu nometnes ārsta pienākumus. Dr. Karols Saulaines pārvaldei deva dažus norādījumus par to, kas jāievēro bērnu veselības uzlabošanai un drošībai. Ievērojot to, ka Kanadas valdības izdotie nometņošanas noteikumi pirms došanās uz nometni prasa pārbaudīt bērnu veselību, nolēma šādu veselības pārbaudi bērniem, kas dosies uz nometni pirmā grupā izdarīt 2. jūlijā plkst. 7.30 vakarā sv. Jāņa baznīcas sanāksmju telpās (274 Concord Ave). Vecāki laipni lūgti bērnus atvest šajā dienā uz pārbaudi, ko izdarīs Dr. Karols.

Par ļoti vēlamu atzina bērnu — nometņotāju apdrošināšanu. Apdrošināšanas sabiedrības pārstāvis V. Bebris sniedza pārvaldes locekļiem paskaidrojumus, ka par 35 centiem nedēļā iespējams bērnus apdrošināt pret slimībām (ārstēšanas izdev. līdz $500.00) negadījumiem ($1.000.00) utt. Nolēma nometņotāju — bērnu vecākus lūgt segt šos apdrošināšanas izdevumus. Noteikumi paredz, ka apdrošināšana stājas spēkā tikai tad, ja apdrošināti visi bērni — nometņotāji.

Par nometnes saimnieci pieņēma A. Paegli, un vienojās vinai algot arī palīdzi. Pianiste M. Tūtere ziedojusi Saulainei sava audzēkņu vakara skaidro atlikumu — $46.19. Nometnes pārvalde nolēma M. Tūterei izteikt sirsnīgāko pateicību un minēto summu izlietot sporta piederumu un spēļu iegādei jauniešu nometnei, noapaļojot summu šim mērķim no Saulaines līdzekļiem, līdz $100.00.

Bērniem, kas 4. jūlijā dodas uz nometni, jāsapulcējas 4. jūlijā pl. 10 no rīta pie sv. Jāņa baznīcas, no kurienes tos autobusā nogādās Saulainē.

Tuvākās dienās visi bērnu vecāki, kuru bērni dodas uz nometni, saņems nometnes vadītāju izstrādātu vēstuli ar dažiem techniskiem norādījumiem.

Vēl visu laiku turpinā ienākt pieteikumi bērnu vasaras nometnē.

Pāris desmit bērnu ierašanās sagaidāma arī no Savienotajām Valstīm, un citām Ontario apgabala pilsētām. Kopējo nometņotāju skaitu tamdēļ grūti paredzēt — bet visai vasarai jau pieteikti 28 bērni. Nodarbības šogad piedalīsies arī tie bērni, kas dzīvo kopā ar saviem vecākiem.

L.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI SĀKAM JAU AIZMIRST TAUTAS SVĒTKUS?

Pārlasot jūnija mēneša Montreālas Ziņotāju", jākonstatē, ka Montreālā šogad Jāņu sarīkojums nenotiks. Abu lielāko latviešu organizāciju valdes ir vienojušās šos svētkus nerīkot, jo nav bijis iespējams atrast piemērotu vietu Jāņu svinēšanai.

Šis apstāklis ir devis vielu plašām pārrunām, jo daudzi klusībā cerēja gluži pretējo. Zinot, ka MLPB un DV beidzamā laikā rīko sarīkojumus kopīgi, varēja domāt, ka šogad Jāņu sarīkojums būs vēl labāk noorganizēts kā iepriekšējos gados. Jāņi ir latviešu tautas svētki, kuros piedalās pat tādi tautieši, kas ir pa sīvi cita veida sarīkojumu apmeklēšanā. Jāņu sarīkojumi ir arī rīkotājiem vienmēr devuši prāvus ienākumus.

Pirms vēl no organizāciju vadības puses nekas konkrets šai lietā nebija darīts, pārrunās „runas vīru" starpā izskanēja dažādi viedokļi: viens izteicās, ka žalumos šos svētkus rīkojot būs jāizcīnās ar odiem un stipro Jāņu alu. Bija arī dzirdamas balsis, ka Jāņu svinības varētu sarīkot kādā lielākā zālē. Pienāca arī diena, kad organizāciju vadības sāka nopietni spriest par Jāņu svinību sarīkošanu, ko vispareizāk laikam nakstuро kāda bijušā kaujas vilka teiktie vārdi:

„Īsti domāt par Jāņu svinēšanu sākām tikai maija otrā pusē, un tad jau bija par vēlu, nebija vairs cerību dabūt kādu piemērotu zāli, nedz arī piemērotu vietu ārpus pilsētas."

Šī vīra vārdos izskan liela patiesība, kurā šai gadījumā ir rūgta daudziem tautiešiem Montreālā.

Liekas tīri neticami, ka otrā lielākā latviešu kolonijā Kanadā, kur mīt ap 1500 tautiešu, šogan nenotiks Jāņu sarīkojums!

Par citām latviešu kolonijām laikrakstos varam lasīt gluži pretējas ziņas, piem., Toronto notiek 3 Jāņu sarīkojumi, tāpat Hamiltonā, Londonā, Kičenerā u. c. Vai minētās pilsētās latviešiem ir labākas iespējas telpu izvēlē?

LA abonents Montreālā

AICINĀJUMS PALĪDZĒT

Toronto nervu slimnīcā jau ilgāku laiku ārstējas 3 mūsu tautieši, kuru vārdus, aiz saprotamiem iemesliem, šeit neminēšu.

Visu šo tautiešu veselības stāvoklis tagad ir tik tālu uzlabojies, ka uzturēšanās slimnīcā tiem nav vairs nepieciešama. Tādēļ būtu vēlams viņus no slimnīcas izņemt un novietot citā vidē, ko viņi ir lūguši vairākas reizes.

Lai šo lūgumu varētu izpildīt, vispirms jāatrisina divas problēmas, proti, līdzekļu sagādes jautājums un mājvietas atrašana.

Līdzšinējie pieredzējumi rāda, ka mūsu tautieši, kas zināmu laiku pavadījuši nervu slimnīcā, tūdaļ nav spējīgi iejusties ikdienas trauksmainā vidē, un tiem ir jānodrošina iztikas minims vismaz 2 mēnešiem. Rēķinot katram $100.— mēnesī, kopējā summa būtu $600.—. Vienīgais veids, kā šo summu sagādāt, ir lūgt talkā Kanadā dzīvojošos mūsu tautiešus, lai tie nāk ar saviem ziedojumiem šo nelaimīgo tautiešu atbrīvošanai no slimnīcas „gūsta". Ar norādījumu, kādam mērķim nauda domāta, ziedojumus lūdzu nosūtīt laikraksta „Latvija" redakcijai, 123 Huron Str., Toronto, vai arī adresēt tos man personīgi: 50 Dewson Str., Toronto. Ievērojot to, ka vasarai sākoties ir izdevīgākais laiks slimnieku atbrīvošanai, ziedojumi būtu pēc iespējas jānosūta līdz jūlija vidum. Par saņemto un izlietoto naudu norēķini tiks publicēti laikrsktos Latvija Amerikā un Laikā.

Otra problēma saistās ar mājvietas atrašanu. Diviem no slimnīcā esošiem tautiešiem šeit nav piedērīgo. Trešam tādi ir, bet zināmu attaisnojošu iemeslu dēļ, no tiem palīdzību novietošanas jautājumā sagaidīt nevaram. Saskaņā ar ārstu atzinumu, no slimnīcas izņemtos tautiešus vislabāk būtu uz zināmu laiku — dažiem mēnešiem — novietot farmās, pie atsaucīgiem latviešiem, kur tie saņemtu veselīgu uzturu un varētu būt piepalīdzīgi vieglākos lauku darbos. Tādēļ mīļi lūdzu latviešu lauksaimniekus, kas gribētu un varētu atvērt durvis šiem aprūpējamiem, pieteikties pie manis, paziņojot ar rakstu savu labvēlīgo lēmumu.

Jāpiezīmē, ka neviens no minētiem tautiešiem savā līdzšinējā slimības laikā nav izrādījis tieksmi apdraudēt citus cilvēkus. Tādēļ jādomā, ka slimībai varbūtēji atkārtojoties (kas, protams, atrodas Dieva ziņā un nav iemesls neķā nedarīšanai), šie tautieši neķļūs kāstami saviem patvēruma devējiem.

Visas pārējās formalitātes — izņemšanu no slimnīcas un nogādāšanu mājvietā, kārtošu es personīgi.

Mīlie draugi! Daudzi no mums varbūt atcerēsies krievu rakstnieka Ļermontova skaisto dzeju, kurā viņš raksta, ka atbrīvojot sprostā ieslodzītu putnu, viņa dvēseli pārņēmis gaišs prieks, jo viņš atradis ļēgu dzīvei ar to vien, ka Dievs vienai mazai radībai caur viņu devis iespēju iegūt brīvību. Mēs esam samērā daudz palīdzējuši saviem grūtdieniem, invalidiem, bet nervu slimnīcā ievietotos atceroties, tālāk par runāšanu un spriešanu neesam vēl tikuši. Šī problēma tomēr ir nopietna. Un ir nācis laiks kaut ko darīt labā apziņā un pārliecībā, ka šie mūsu tautieši atgūs savu lielo pārdzīvojumu gaitā bojāto veselību.

Arnolds Lūsis,
Sv. Jāņa Ev. Lut. Latviešu Draudzes mācītājs. Toronto.

MĀKSLAS CHRONIKA

Kanadā šai mēnesī viesojās slavenais Londonas balets. Balets deva veselu nedēļu viesizrādes Montreālā un Toronto, gūstot lieliskas preses atsauksmes. Viesojoties Hamiltonā, Gulbja ezera izrādes laikā noticis neparasts starpgadījums, kas plaši atsaucās arī Kanadas presē. Dejotāja Krasovska, kas dejojusi galveno lomu, konstatējusi, ka orkestris spēlē nepareizi un atteikusies iet uz skatuves. Trupas mākslinieciskais vadītājs Dolins devis dejotājai spēcīgu plaukšķi, un tā sagrīļojusies un pakritusi. Turpat skatuves malā steidzīgi pārķērbusies primadonnas aizstājēja, lai dejotu Krasovskas vietā. Krasovska atžilbusi un, redzot, kas notiek, tomēr steigusies pati uz skatuves un apmierinājusies ar mūzikas vājo pavadījumu.

Jāatzīmē, ka Dolins ir baleta pasaulē pazīstama personība, kuram labi klausa arī spalva. Starp citu viņš uzrakstījis monografiju par slaveno baletdejotāju Markovu.

Veras Keišs baleta skolas audzēkņu vakars 28. jūnijā Toronto

Solisti dejā „Rožu kavalieris". No kr.: Lappo Ilona, Karole Gundega un Broks Uldis. Foto: I. Broks

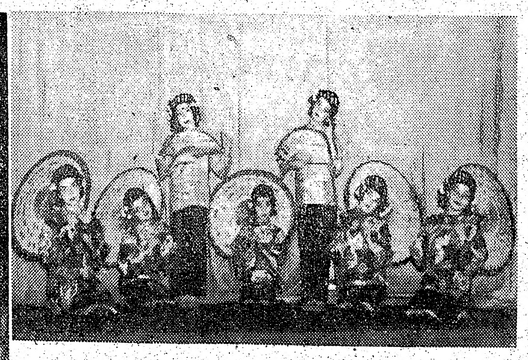

No kr.: Lappo Ilona, Kundrāte Baiba, Locāne Gaida, Sproģe Daira, Erta Edīte, Jankovska Rasma un Karole Gundega, kostīmu mēģinājumā dejai „Mazās japānietes".

Karole Gundega un Uldis Broks kostīmu mēģināj. dejai Tarantella

Foto J. Broks

VĒJI NO EIROPAS

Zem vasaras zvaigznājiem

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Ir neparasti maija mēnesī plašos Reinas apgabalos piedzīvot vairāku gradu salu un pēc tam daudzās vietās spokainus bezlapu kokus, bet vēl neparastāk tais pašos apgabalos pēc vasaras tveices jūnija sākumā redzēt spēcīgus puteņus un sniega baltumu Šveicē, Vācijā, Vogēzos Francijā un Šveicē, kur sniegs vietām pārtraucis pat satiksmi.

NEPARASTI POLITISKI NOTIKUMI

Ne mazāk neparasti šinī gadā ir arī Eiropas politiskie notikumi, kuŗus gan uz brīdi vismaz laikrakstos aizēnoja Anglijas karalienes kronēšanas svinības. Protams, neviens daudz nebrīnās, ka Francijā pēc 18. parlamentārisma kaites lēkmes un valdības krizes 21. maijā jau turpat mēnesi neviens politiķis nespēj sastādīt jaunu, kaut īslaicīgu, 19. pēckara valdību, kuŗa spētu iegūt franču parlamenta uzticību. Tas viss ir pārāk parasti, jo paši franču politiķi Franciju apzīmē par Eiropas slimo dāmu, kuŗas smalko kaišu ārstēšanā varbūt līdzētu jauns parlaments un jaunas dolaru injekcijas. Mazliet lielāku pārsteigumu sagādāja italiajs parlamenta vēlēšanas ar demokratiskās zemēs nepiedzīvotu augstu 93,78 proc. vēlētāju piedalīšanos, un arī tas, ka De Gasperi valdības koalicijas kristīgās un pilsoniskās partijas, kuŗas ievērojami uzlabojušas Italijas dzīves standartu, tikai pateicoties jaunajam vēlēšanu likumam spēja iegūt uzvaru par „purna tiesu", kas Italiju, kuŗu moka progresējušie komūnisma, monarchisma un jaunfašisma bacili, drīz vien pārvērstu par otro Eiropas „slimo dāmu".

Katrā ziņā kā pārsteigums ir Maskavas pūles atjaunot normālas diplomātiskās attieksmes ar Dienvidslaviju un uzlabot stāvokli arī ar Turciju, atsakoties no dažādām territoriālām un atbalsta punktu prasībām Dardaneļos, kā arī mēģinot piedabūt turkus atjaunot 1945. gadā nepagarināto turku - PSRS draudzības un neuzbrukšanas līgumu, lai tādā veidā dabūtu ārā no ierindas vienu no uzņēmīgākajiem pretkomūnisma frontes bastioniem. Taču pašus lielākos pārsteigumus sagādā Kremļa diriģētie notikumi Austrijā un Vācijā, tā kā Eiropā var runāt par Maskavas aktivitāti no Baltijas jūras līdz Dardaneļiem.

Ja Austrijā Maskavas augstākā komisāra Iļičeva pārdēvēšanu par sūtni Vīnē, solījumu Austrijai ļaut iecelt sūtni Maskavā un 9. jūnijā robežas kontroles atcelšanu uz Austrijas krievu okupācijas zonas robežas uzskatīja par lokālu propagandas triku, tad notikumiem Vācijā, pēc Semjonova iecelšanas par augstāko komisāru Austrumvācijā, var būt vēl nepieredzamākas sekas.

LEĻĻU VĪRI ATZĪST SAVAS KĻŪDAS

Maskavas raustītie leļļu vīri Austrumvācijā oficiāli atzinuši „veselu rindu līdzšinējo kļūdu, kādēļ daudzas personas atstājušas republiku" (nesen vēl runāja par aizbēgušiem kriminālistiem) un paziņojuši radikālas pārmaiņas, kas domātas kā pierādījums labajai gribai kalpot „lielajam mērķim Vācijas vienības atjaunošanai, kas prasa no abām pusēm konkrēti atvieglotus noteikumus abu Vācijas daļu tuvināšanai." Šis „jaunais kurss", kuŗu Eiropā apzīmē par Berlines sensāciju. Austrumvācijas bankrotu vai pat par Dieva brīnumu, satur daudzus punktus, kuŗu realizēšana tiešām nozīmētu atkāpšanos no bolševistiskās doktrīnas un nozīmētu ievērojamas pārmaiņas Austrumvācijā. SED politbiroja dekrēts, starp citu, paredz atdot atņemtos rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumus to agrākajiem īpašniekiem, dodot iespēju no jauna uzņēmumu atjaunošanai, kā arī piešķirot tā uzlabotu visu iedzīvotāju šķiru dzīves standartu". Paredzēts arī apturēt kolchozu ierīkošanu un tālāku kollektivizāciju, jo tā esot spiedusi bēgt zemniekus uz rietumiem. Līdz šim no ierīkotajiem kolchoziem to dalībnieki pēc vēlēšanās varēšot izstāties, ņemot līdzi visu savu mantu. — (Sasodīti līdzīgu rīkojumu šinī pavasarī izdevis arī Tito Dienvidslavijā.) Visi sodi nodevu nenodošanas un nodokļu nenomaksāšanas dēļ paredzēti pārbaudīt, un apsolīts ,ka visi bēgli, kuri atgriezīsies atpakaļ, netiks sodīti, bet, līdz šim īpaši vajātos lielsaimniekus ieskaitot, saņemšot savus īpašumus atpakaļ. Visas personas, kas notiesātas līdz trīm gadiem cietumā uz tautas īpašuma aizsardzības likuma pamata, paredzēts nekavējoties atbrīvot, un ar jūliju paredzēts izsniegt pārtikas kartītes visiem zonas iedzīvotājiem (tagad tās izsniedza tikai sociālās valsts uzbūvē nodarbinātiem). Jaunais kurss paredzējis arī atvieglot iedzīvotāju kustību pāri zonas robežai un cer tādu pat pretimnākšanu sagaidīt no Rietumvācijas (būtu vieglāk rietumos iefiltrētu komūnistu aģentus). Bez tam bīskapam Dibēliusam apsolīts nekavējoties pārtraukt baznīcas vajāšanu (līdz šim gan komūnisti paskaidroja, ka baznīcas vajāšanas pie viņiem nenotiekot) un atļaut darboties kristīgajām jaunatnes organizācijām, kā arī uznemt atpakaļ skolās un universitātēs par piederību pie šīm organizācijām izslēgtos.

BĒGLU STRAUMES NEAPSTĀJAS

Protams, nav vēl zināms, pēc kāda plāna un grafikas jaunais kurss un ģenrāllīnija īstenosies, kaut gan no apcietinājuma atlaisti daži tūkstoši apcietināto (cik līdzīgas šīs gleznas ar amnestiju PSRS un citos tās satelītos!), no kuŗiem laba daļa jau meklējusi patvērumu Rietumos. Berlīniešiem ,kuŗiem gadoties iekļūt austrumu sektorā, krogū varot gan sadzērties lēto šņabi bez iepriekšējas personas apliecības uzrādīšanas, un Rietumos melnajā tirgū esot nopiedzīvots pieprasījums pēc Austrumvācijas markām. Taču bēglu straume uz rietumiem līdz šim nav sākusi sīkt un nekrītas zem 1000 cilvēkiem dienā. Bēgli par solījumiem ir ļoti skeptistki un līdz šim neviens nav izteicis vēlēšanos atgriezties.

(Nobeigums 6. lpp.)

Edmunds Zirnītis

JĀŅOS

Vasara, tērpusies krāšņākā košumā,
Liesmo kā augstu celts ejlas trauks spožumā.
Ugunis aizdegti, līdzi tai liesmojam,
Īsāko nakti līdz saullēktam dziesmojam.
Līksmīgo līgo līdz debesīm mezdami,
Jāņzāļu vainagus galvā sev nesdami
Līgojam nakti kā skurbuši vīrākā,
Dzerdami prieku no avota tīrākā.
Jāņu nakts burvība — sapnis par bijušo:
Ziedošo jaunību gredzeniem mijušo;
Sapnis par dzīvības mūžīgo šalkšanu,
Gaismas un gaviļu alkainu alkšanu.
Zilganais novakars smaržīgā svaigumā
Plekļausies dvēselei glāsīgā maigumā.
Dvēseles vienības reibuma aijāti,
Sasauksies tālumi, atmiņu paijāti;
Sasauksies latvieši, tālumos klīzdami,
Niknāk par nāvi, jā, tumsību nīzdami,
Sasauksies sentēvu dziesmās un liksmībā,
Apslēptas gaismas un siltuma tīksmībā.
Izdzītais latvieti, svešumā klīstošais,
Ziedsauja skaraina, bērzu zars vistošais
Smaržo pār gultu lai liegāki liekdamies!
Dvēseles dziļumos dzimtenes tiekdamies,
Atdari vārtus šai siltajā vakarā —
Teiksmaini jāņbērni atmiņu pakarā,
Paaudžu iemītos taciņus mīdami,
Skarainus vainagus ezmalās vīdami,
Atstaigās sērīgi, tālumus mērojot,
Acīs un sirdīs mums ticību vērojot.
Priecīgi garā ar uguni dzirkstošu
Aizies uz dzimteni asarās mirkstošu —
Zemi, kur bijām reiz īstenie saviešī,
Zemi, kur būsim reiz nākotnes pravieši.
Kuplus un ziedainus vainagus darinām,
Namos pie sienām par prieku lai karinām!
Pagātnes atmiņas vainagos ievijam,
Nākotnes nojautas ticīgi pievijam!
Gaišāko vasaras uguņu spožumā
Liesmo lai dvēsele nākotnes možumā!

SAVIENOTĀS VALSTĪS

FILADEFIJA

Mūsu tautas lielākās posta dienas upuru pieminas akts Filadelfijā bija plašākais, kāds tebjekad bija noticis. 13. jūlija rītā Filadelfijas International Voice kārtējo latviešu raidījumu programmā bija paplašināta ar ietekmīgu baigo notikumu atceri angļu valodā. Visas latviešu draudzes un organizācijas šīs dienas vakarā rīkoja kopīgu dievkalpojumu un pieminas aktu krāšņajā un plašajā Lutherāņu Holy Communion baznīcā pilsētas centrā. Uz aktu ieradās vairāki simti tautiešu no Filadelfijas un plašas apkārtnes. Spēcīgu svētrunu teica enerģiskais prāvests Kristaps Valters, Filadelfijas un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes jaunais mācītājs. Pieminas vārdus mirušajiem un posta ceļu aizgājušajiem teica Filadelfijas baptistu draudzes mācītājs Augusts Šverns. Pieminas aktā piedalījās arī luterāņu mācītāji Eduards Zvirbulis un baptistu mācītājs Pauls Odiņš.

Koncerta daļu veica saprāna solo Ksēnija Bidiņa, ar Inas Elks —Elksnītes ērģeļu pavadījumiem. Krietnu skolu un disciplīnu parādīja baptistu draudzes koris komponista Viktora Baštika vadībā. Pie ērģelēm bija Filadelfijas un apkārtnes draudzes ērģelnieks A. Zālītis. Pieminas aktu noslēdza visu tā dalībnieku parakstīšanās uz apvienotās komitejas sagatavotām lapām senātora Kerstena rezolūcijas atbalstīšanai. Kopējais pieminas akts uzskatāms par ļoti labi izdevušos — telpas bija labākās, kādas šiem aktiem jebkad Filadelfijā bijušas, organizācija laba, un Jaunatnes pulcina dalībnieces bija pat ieradušās tautas tērpos.

14. jūnijā notika draudžu atsevišķie dievkalpojumi 14. jūnija upuru pieminai. Latviešu ev. lut. Sv. Jāņa draudze, kas vienīgā nebija piedalījusies kopējā aktā, dievkalpojumu noturēja Inkarnācijas baznīcā māc. Jāņa Siliņa un A. Dombrovska vadībā. Dievkalpojumu kuplināja soprāna solo Rita Dzilna—Zaprauska, vijolnieks Edgars Ozoliņš un draudzes koris. Baptistu draudzes dievkalpojums notika draudzes dievnamā A. Švarca vadībā ar draudzes kora piedalīšanos. Filadelfijas un apkārtnes ev. lut. draudzes dievkalpojums notika Holy Communion mazajā zālē.

Piedalīšanās dievkalpojumos bija visai kupla, kas liecina, ka Filadelfijas latviešu atmiņā vēl ir dzīvi baigā gada notikumi, nacionālā apziņa moša un sērās par postā aizgājušajiem lūdza spēkus izturēt tālākās trimdas grūtības un vairot pretestības un ciņas spēku pret velniškīgo varu, kas tālu austrumos tur važās dzimteni un latviešu tautas atliekas.

GRAND RAPIDI (Mič.)

Grand Rapidu un apkārtnes ev. lut. latviešu draudzes padomes sastāvā notikušās pārmaiņas un darba apstākļu dēļ no kasiera pienākumiem atteicies padomes loceklis J. Veinbergs, kas līdz šim veica arī grāmatveža pienākumus. Sakarā ar to, ka draudzes locekļu skaits arvien pieaug, darba slodze kasierimgrāmatvedim palielinājusies un pēdējā padomes sēdē nolēma šo amata sadalīšanu, uzticot kasiera amatu turpmāk J. Miezim, bet grāmatveža V. Siliņai. Padomes locekle tagad ir arī Alise Rozentāle.

Pagājušā sestdienā vietējās Latviešu Biedrības telpās notika Grand Rapidu latviešu skolas izlaiduma akts, kuŗu ar īsu svētrunu ievadīja prāv. J. Ozols. Skolu beidza 10 skolēnu, un iepriecinoši atzīmēt, ka to sekmes latviešu skolā bijušas jo teicamas. Visi beigušie saņēma apliecības un skolas padomes dāvātās grāmatas. Absolventu pārstāvē pateicās skolotājiem par darbu un vecākiem par mudinājumiem. Visa laba vēlējumi un solījumi izskanēja, kad skolas karogs tika nodots nākošai vecākai klasei tālākai glabāšanai. Absolventus apsveica Draudzes Padomes, Latviešu Biedrības, Svētdienas skolas, skautu, gaidu, Daugavas Vanagu un citu organizāciju un grupu pārstāvji. Skolas padomes pārstāvis māc. Kr. Hermanis, apsveicot skolu beigušos un izsakot skolotājiem atzinību par veikto darbu, viņiem pasniedza ziedus. Absolventi, izsakot sevišķu pateicību prāv. Ozolam un klases audzinātājam E. Avotam, katram pasniedza grāmatu ar ierakstiem. Vienu grāmatu tie dāvāja arī Latviešu Biedrībai, uzsverot, ka viņi turpmāk grib kalpot arī sabiedriskiem mērķiem. Akta beigās sekoja absoventu priekšnesumi — deklamācijas, klavieru priekšnesumi un dziesmas, pēc tam skolu jaunieši kopā ar vecākiem. skolotājiem un labvēļiem pakavējās pie kopēja azaida galda, liekot skanēt arī latviskām dziesmām. Beigās atzīmējams piemērs, ko rādīja Grand Rapidu un apkārtnes draudzes loceklis J. Krūmiņš, kas katram absolventam dāvāja salduma kārbu un mutautiņu, piezīmējot, ka ne vienmēr saule spīdēs, bet būs arī asaras jānoslauka.

Aizvesto tautiešu pieminas akts Grand Rapidos notika 13. jūnijā Latviešu Biedrības telpās. Klusajā svētvakara stundā tur saulcējās ap 200 atceres brīža dalībnieku. Svinīgo noskaņu pavairoja aizdegtās sveces, ziedi un draudzīgi blakus novietotie Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogi. Ievadījumā uzrunu teica Latviešu Biedrības prks O. Leimanis, pēc kam labi pārdomātu un saturā dziļi bagātu referātu nolasīja prāv. A. Birznieks. Viņš ne tikai attēloja drausmīgos notikumus pirms 12 gadiem, bet plaši apgaismoja komūnistu metodžu brīvo tautu paklaušanā un iznīcināšanā. Referents pasvītroja, ka auglīga zeme komūnismam ir tajās zemes, kur valda liela sociāla netaisnība un pastāv ārkārtīga nabadzība un nebrīvība. Komūnismu sekmējot arī viņu lielā un veiklā propaganda. „Netaisnība nevar iet uzvaras ceļu, bet rok pati sev kapu," saka referents. „Cilvēces ilgas pēc brīvības un patiesa miera ir lielas, tādēļ komūnisms mūžīgi nepastāvēs," nobeidza referents.

Vakaru kuplināja tenors P. Lielzuika no Kalamazū ar dziesmām un aktrise M. Ozoliņa ar deklamācijām. Mākslinieki un vakara apmeklētājiem par atsaucību pateicās Grand Rapidu Latv. B-bas priekšnieks O. Leimanis, aicinot parakstīt ierosinājumu Kerstena rezolūcijas pieņemšanai. **V. Z.**

KALAMAZŪ (Mič.)

14. jūnijā aizvesto tautiešu pieminas aktu rīkoja Kalamazū latviešu biedrība ar visu pārējo Kalamazū biedrību un draudžu piedalīšanos.

Akts notika 13. jūnijā vakarā, Civic teātra zālē. Telpas svinīgam aktam piemēroti dekorējis bija māksl. E. Vinklers. Aktu atklāja Kalamazū latv. biedrības priekšnieks P. Austriņš ar uzrunu, pēc tam tika nodziedātas ASV un Latvijas himnas. Dziļi pārdomātu atceres svētku runu teica Jānis Labsvīrs, aicinādams ikvienu paust par mums nodarīto netaisnību un mūsu tautas iznīcināšanu. Vakaru kuplināja dziedone Emma Reinvalde — soprāns, Antonijas Siliņas klavieru pavadījumā un koris Dziesmu Vairogs, diriģenta brīvmāksl. A. Kalnāja vadībā.

Pieminas dievkalpojumi notika Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzei 13. jūnijā. Māc. A. Piebalgs. To ar dziesmām kuplināja dubultkvartets Dzimtenes Kokle.

NIOBRARA, NEBR.

Mēdz teikt, ka plašākā apkārtnē izkaisītiem latviešiem nav iespējams vienoties ar pārējiem latviešiem mūsu tautas atceres dienās, ja viņu tuvumā nav kāds lielāks latviešu pulcēšanās centrs. Šādas domas nepareizību pierāda Niobrarā, Nebraskā notikušais Aizvesto pieminas svētbrīdis, kuŗā pulcējās ap 30 latviešu, kas dzīvo izkaisīti Nebraskas ziemeļu daļā, lielā attālumā viens no otra. Svētbrīdi vadīja māc. M. Gulbis, runājot par mūsu tautas stāvokli dzimtenē, trimdā, deportāciju vietās, un to salīdzinot ar attiecīgām parallēlēm Bībeles vēsturiskajās grāmatās. Svētbrīdi kuplināja latviešu jauniešu deklamācijas. 28. jūnijā šeit notiks 2 latviešu jauniešu iesvētības.

14. JŪNIJS BOSTONĀ

Ja līdz šim katru gadu Bostonas latvieši 14. jūnija dienā iespaidīgi demonstrēja ielu gājienos Baltijas valstu traģēdiju un atgādināja amerikāņu nācijai komūnisma briesmas, tad šogad šīs dienas pieminēšana un visa notikšana bija vērsta uz iekšu, uz pašiem. Tas pierāda cīņas spara! vājināšanos: komūnismu mēs uzvarēsim tikai kopā ar Ameriku.

No rīta vai pēcpusdienā visās piecās Bostonas latviešu draudzēs notika Aizvesto dienas dievkalpojumi ar aizlūgumu par aizvestajiem un Latviju, bet vakarā tautiešī kuplā skaitā pulcējās Bostonas latviešu organizāciju savienības rīkotajā Aizvesto tautiešu pieminas aktā DV zālē. Zāles skatuvi bija dekorējis māksl. A. Karitons: starp nokaltušu koku un rudzu stiebriem un zāli pirdzīga nāve ar komūnisma emblēmām, bet uz zemes Latvijas karogs, klāts važām, tādā kārtā simbolizējot Aizvesto dienas un Latvijas traģēdiju.

Aktā runāja advokāts Jūlijs Šmits. Ar komūnistu varas slepenajām instrukcijām, liecībām, vispār zināmiem faktiem, runātājs reizē bija arī latviešu nācijas prokurors, kas apsūdzēja Pad. Savienības valdību genosida noziegumā pret latviešu tautu un pierādīja arī Pad. Savienības vainu šajā noziegumā, kas sākās 1940. gadā un vēl tagad turpinās, aizraudams nāvē un verdzībā (lēnā nāvē) ap 300.000 latviešu. Jūlijs Šmits izteica pārliecību un ticību, ka latviešu tauta nezudīs, bet izcietīs. 14. jūnija sēru dienas aicinājums katram latvietim ir — neaizmirst un mīlēt. Neaizmirst Latviju, savu tautu, upurus, ciešanas, savu cīņu un mīlēt visu latvisko. Jūlija Šmita runa bija tik iejūtīga, ka zālē sapulcējušies daudzi skaļi raudāja par drūmo Latvijas likteni...

Akta augstvērtīgā mākslinieciskā daļa vēl vairāk kāpināja vakara noskaņu. Dubultkvartets Tēvija dziedāja skumīgas latviešu dziesmas, kam sekoja režisora Jāņa Lejiņa recitācija ar klavieru mūzikas pavadījumu (brīvmāksl. J. Spalviņš), un Kārļa Skalbes, Elzas Ķezberes un Zinaīdas Lazdas dzejoļu deklamācijas par aizvestajiem un Latvijas postu un ciešanām, kas tomēr izskan ar spēcīgu ticību un paļāvību nākotnei: Izturi, pacieti, nes savu taisno vai netaisno daļu. Stiprais no pazemes, nes lapu zaļu."

Pianistes māsas Gūtbergas četrrocīgi atskaņoja skaistākās, skumīgākās latviešu tautas dziesmas meistarīgā izpildījumā, aktu noslēdza ALTS jaukts koris diriģenta Jāņa Ansberga vadībā, sniedzot vairākas J. Vītola, J. Zālīša un citas dziesmas.

Pēc iespaidīgā akta apmeklētāji parakstīja desmit petīcijas ievērojamākiem amerikāņu valstsvīriem ar lūgumu palīdzēt atbrīvot Latviju no komūnisma jūga, bet Masačuzetas valsts gubernātors Kr. Herters paziņoja, ka viņš tuvākās dienās pieņems baltiešu delegāciju un uzklausīs viņu ieroslājumus par Baltijas valstu likteni.

V. L.

PASKAIDROJUMS

„Kas tie tādi, kas dziedāja", ko izrādīja Čikāgas latviešu teātris dziesmu svētkos, nav iestudējis V. Hermanis, kā bija teikts mūsu laikr. 10. jūnija numurā, bet gan E. Upermanis.

DĀMU MODISTE

PIEŅEM PASŪTINĀJUMUS

kleitām, kostīmiem un virsdrēbēm

L. VASARIŅA

12 Whitaker (Turner) Ave

Zvanīt visu dienu

Tel. EM 4-2696, Toronto

CEĻA VĀRDI

Skaista seja cilvēkiem patīk labāk nekā patiesība šai skaistajā sejā.

Konfūcijs

o

Patiesība ir tikpat spēcīga kā uguns, jo tai ir visas uguns īpašības: nekas tai nespēj stāties pretī.

Pols Valerijs

o

Klusēšana nekad nav par jaunu, runāšana bieži.

Lao-Tse

o

Kad Amors šķīrās no Psiches, viņš teica: „Tas bērns, kuŗš Tev piedzims, būs Dieva bērns, ja Tu klusēsi, bet tikai ellvēks, ja nemācēsi glābāt noslēpumu."

Kirkegārds

BRĪVĀS LATVIJAS IZNĪCINĀŠANU VADĪJIS MAĻENKOVS

1940. G. UZ LATVIJU NOSŪTĪTĀ ČEKAS VIRSNIEKA

Iljas Moļina atklājumi Eiropas presē

XIV

Pa to laiku atspīdēja spoža gaisma, un ložas durvis atvērās. Sulainis ienesa šampanieša pudeļu pilnu kurvi un glāzes, kā arī šķīvi ar eleganti garnētām kaviāra maizītēm.

„Nu," Maļenkovs teica, kamēr sulainis paņēma galdiņu, kas stāvēja ložas stūrī un uz tā uzklāja Damaskas galdautu, „uz šo ordeni, Serov, kas jums un biedram Moļinam nu ir piesprausts: uz Ļeņina ordeni!"

Serovs staroja priekā, gluži kā atpestīts, taču vēl īsti neticēdams savam priekam, ka briesmas nedraud.

„Ļeņina ordeni?" viņš nedroši jautāja, arvien vēl sagaididams jaunu Maļenkova cirtienu.

„Jā," Maļenkovs teica, liedams glāzē šampanieti.

„Man vēl nav neviena ordeņa, nekādas atzinības zīmes."

„Tiešām?" Serovs jautāja, liekuļodams pārsteigumu.

„Uz Ļeņina ordeni!" Maļenkovs uzdzēra.

MAĻENKOVS TEĀTRĪ

Mēs pieskandinājām. Tad dzērām šampanieti. Teātŗa zālē atkal kļuva tumšs. Priekškars atvērās.

Slavenais tenors Kozlovskis dziedāja dažas balādes, krievu tautas dziesmas un dejas mūzikas tekstus.

Kad pēc tam Serovs vēlreiz aicināja mūs apsēsties, mēs visi bijām ļoti pārsteigti.

Pateikdams, ka biedra Maļenkova uzdevumā viņam ir kas svarīgs pasakāms, viņš mums atklāja it kā lielu noslēpumu, ka Staļins grib mūs redzēt un ar mums tuvāk iepazīties.

Maļenkovs bija ļoti apmierināts, un vispār man likās, ka viņam ir īpašas simpatijas pret šo kādreizējo „popu", kuram komūnisti viņa tiešām jaukās balss dēļ bija devuši padomu mest nost priestera tērpu un tā vietā izvēlēties skatuvi. Tas bija baznīcas vajāšanas sākumā.

Vēlāk, kad 1943. gadā ieradās amerikāņu Lend-Lease komisija, es dabūju pārliecināties, ka Kozlovskim ir jau senāki sakari ar Maļenkovu, un ka šie sakari dibinājās uz savstarpējas noderības pamata.

Abi bija labi sapratuši, kā kritiskos brīžos viņi viens otram vislabāk varētu palīdzēt, un tādēļ abi bija stipri iecietīgi pret otra vājībām.

Kad Kozlovskis beidza savu priekšnesumu un, palocījies publikas priekšā, pazuda aiz priekškara, publika viņam izteica savu atzinību ļoti spēcīgiem aplausiem, tie nerimās, kamēr Kozlovskis atkal un atkal parādījās, vismaz desmit reizes iznākdams publikas priekšā.

Publikas apbrīnošana, ko tā parādīja dziedātājam, bija īsta, sirsnīga un dziļa.

Pēc tam priekškars atkal pacēlās un tika dejots jaunā, apdāvinātā, temperamentīgā un aizrautīgā komponista Kačaturjana balets, kur ritmiski spēcīgas inspirācijas pilnie improvizējumi bija izkārtoti ar lielu veiksmi, gādājot arī par to, lai balets patiktu lielajai publikai, kādēļ blakus Staļina iemīļotajiem komponistiem — Čaikovskim un Glinkam, ļoti bieži Kremlī aicināja arī viņu personīgi mūzicēt.

Kad pēc otrā starpbrīža priekškars atkal nolaidās un Lielā Teātŗa zāle kļuva spilgti gaiša, Maļenkovs mums teica:

„Vienmēr no jauna mani savaldzina mākslinieki, kas teātrī var sniegt tādu pilnību. Šī pilnība, formu skaidrība manī atmodina kāda savāda nemiera dziņas, proti: vai nevar izšķirties par drosmi šīs formas, protams, savā attiecīgā izveidojumā, pārnest arī uz cilvēku sabiedrības organizāciju?"

Brīdi viņš vērās lejā, skatītāju telpā, kur drūzmējās ļaudis, tad turpināja:

„Es ļoti daudz lasu. Vienmēr esmu centies paplašināt manas zināšanas. Arī jums, biedri, nevajadzētu laist garām nevienu iespēju, savās smadzenēs dabūt iekšā vienmēr vairāk. Nesen lasīju kādā Anfantēna darbā, ka reiz atnāks tas laiks, kad māksla vadīt un iekustināt tautas masas kļūs tik pilnīga, ka gleznotāji, dzejnieki, komponisti un lielie tautu vadoņi, ģeniālie politiķi, kādreiz iegūs varu pār cilvēkiem, pār šo masu tur lejā, šo miesas virpuli, un varēs šo masu ar tādu pašu noteiktu drošību sakustināt un sajūsmināt, kā piemēram kāds matemātiķis atrisina kādu svarīgu uzdevumu."

Zālē nodzisa gaisma.

ULĀNOVA DEJO

Padomju Savienības, varbūt arī visas pasaules lielākā dejotāja Ulānova dejoja Gulbja ezera ainu, par ko Maļenkovs bija ļoti sajūsmināts, un pat nopūtās. Es biju ārkārtēji pārsteigts, pamanīdams viņā cilvēciskas vājības, kādas viņš arī nebūt neslēpa, tās pats skaidri saredzēdams: Maļenkovs šķietami atzinās, ka viņa tīrības fanātismam, kādu viņš demonstrēja partijā ar savu tīrīšanas taktiku, ir novilktas zināmas robežas, ka viņš, šķiet, bija sadūries ar faktu, ka viņa tīras formas ideāls ir jau tālu pārspēts mākslā ar tās nepielūdzamajiem formas tīrības likumiem, un vienmēr tiks pārspēts, lai Maļenkovs politikā lietotu kādas metodes lietodams.

Kad atkal atspīdēja gaisma un Ulānova vētraini aplaudējošai publikai palocījās ar dejisku smalkumu, nesalīdzināmu pilnību un klusu atturību, Maļenkovs kaut ko nomurmināja, acis no dejotājas nenovērsdams:

„Brīnišķīga māksliniece, vienreizēja dejotāja. Gandrīz nav iespējams pat ticēt, ka tāda formas tīrība iespējama cilvēkā, kam visa dzīve ir pilna nemorāliskas uzvešanās, kā tas ir ar šo sievieti."

„Ak, jā —" Maļenkovs beidzot teica, atcerēdamies, kādēļ viņš man un Serovam bija licis ierasties no valsts drošības dienesta virsniekiem ierīkotās novietnes, kas bija noslēgta no visas pasaules, — „Kas jums zinojams Kaļiņina lietā, biedri Moļin?"

Es ziņoju par Kaļiņina pēdējām nerātnībām.

Kaļiņins vienai no savām mīļākām, kuŗas viņš tik bieži mainīja, šoreiz vienai jaunai Maskavas aktrisei, kas kopā ar dejotāju Ulānovu bija pastāviga Kuzņetskij Most „Foto ateljē" apmeklētāja un, neraugoties uz savu eņģelisko skaistumu, bija pavisam „nemorāls radījums", bija nodevis brīvā lietošanā savu čeku grāmatiņu.

(Turpinājums sekos).

Aiz dzelzs priekškara

SVEŠNIEKU IEPLŪŠANA LATVIJĀ

Okupantu prese un radiofons neslēpj faktu par svešnieku ieplūšanu Latvijā. Pašu komūnistu informācija atklāj, ka šie svešnieki ir ne vien augstākos okupācijas varas posteņos, bet arī vienkārši strādnieki, 4. jūnijā Rīgas radiofons ziņoja, ka pirms 7 gadiem Rīgā sākusi strādāt leņingradiete Anna Chraponova, kas pašlaik strādā tekstilrūpnīcā „Rekord". 5. jūnijā Rīgas radiofons minēja, ka 19 g. v. Alberts Semjenjuga ieradies Rīgā pirms divi gadiem no kāda Baltkrievijas ciema. 9. jūnijā Rīgas radiofons atzīmēja, ka inženiere Jeļena Maksimova strādā Rēzeknē jau trīs gadus, arī viņa iebraukusi no Krievijas. Maija beigās okupētās Latvijas presē bija lasāmi civilā aviācijā apbalvoto personu vārdi, kas ar vienu izpēmumu visi bija krieviski. Krievu ieplūšana skārusi lielā skaitā Alūksnes un Cēsu apvidus, kas agrāk bija vieni no latviskākajiem apvidiem mūsu zemē. Sov. Latvija 29. maijā atklāj, ka pēc kara Alūksnes pilsētas iedzīvotāju skaits pieckāršojies (!). Raksturīga arī vēl šāda informācija: 5. jūnijā uz Alūksnes un Cēsu raioniem izbraukusi speciāla komisija, kurā piedalās arī maskaviete Terentieva, kas nētis „kolchoznieku kultūras līmeni un viņu nacionālo sastāvu".

DIVAS PRETĒJAS KRITIKAS

Tas notiek ļoti reti, kad vienā komūnistu preses izdevumā ievietotā recenzija satur kaut ko pretēju recenzijai, kas ievietota kādā citā laikrakstā. Šāds rets gadījums nupat konstatējams sakarā ar A. Upīša lugas „Anburtā lokā" pirmizrādi Dailes teātrī. Elīna Zālīte Sov. Latvijas 30. maijā n-rā sūdzas, ka luga izraisa tikai smieklus, bet ne sašutumu pret darba tautas ienaidniekiem. Zālīte savā rakstā vēl atzīmējusi, ka sagatavotais lugas tulkojums krievu valodā ir ārkārtīgi slikts. Pretstatā šim rakstam Cīņa 29. maijā raksta, ka šī luga labi izdevusies.

Luga izzobota Pestīšanas armija un izķēmoti arī dievturi.

NEGARŠĪGA MAIZE NO MASKAVAS KVIEŠIEM

2. jūnijā pionieru raidījumā (krievu valodā) stāstīja, ka Tukuma 1. vidusskola saņēmusi no Maskavas vienu žuburotu kviesi ar 60 graudiem. Šīs vārpas kviesi izsēti Latvijā, ievākts no katras vārpas 20 graudi. Vēlāk tomēr izrādījies, ka no šiem graudiem ceptā maize pārāk negaršīga. Tagad nolemts šos vasaras kviešus sēt rudenī, lai tādējādi mēģinātu uzlabot maizes garšu.

KANADAS BĒRZS LATVIJĀ

5. jūnijā Daugavpils „Krasnij Mebeļščik" sagatavoja nosūtīšanai uz Kuibiševu mēbeles, kas gatavotas no sarkankoka un Kanadas bērza. Šo ziņu Rīgas radiofons minēja 6. jūnijā, plkst. 6:30.

RĪGAS JŪRMALĀ

Jūnija sākumā te ieradušies 700 bērnu no Maskavas, ieradīšoties viesi arī no tālajiem ziemeļiem. Vai tas nozīmē, ka čekisti — vergu nometņu sargi arī ieradīsies mūsu jūrmalā?

TALSU RAJONA

Mašīnu—traktoru Stacijas līgumā minēts, ka jāuzar 360 ha atmatas, bet līdz maija beigām uzarts tikai 14 ha. Jādomā, ka šajā līgumā minētās atmatas nav vienīgās Talsu apkārtnē.

KANDAVĀ

darbojas lauksaimniecības mēchanizācijas technikums. Augstākās atzīmes saņēmuši: Ilgonis Gorokalns, Ludis Melderis, Vilnis Auzenbachs un Laimonis Grigorjevs.

VALMIERAS

rajona sekr. P. Prosenkovs Sov. L. 26. maija n-rā raksta, ka Valmieras rajona kolchozos konstatēti rupji kolchozu statūtu pārkāpumi. Uz kolchoziem nosūtīti agitātori ar uzdevumu rupjos pārkāpumus novērst. Tāpat konstatēti pārkāpumi šī rajona skolu darbā.

ZILUPES UN DAGDAS RAJONI

ir visvājākie lopkopības attīstības ziņā. Cīņā 29. maijā raksta, ka tur siena ražas vājas, jo pļavas atrodas sliktā ražības stāvoklī. Atklāti pateikts, ka šo divu rajonu kolchozi ik gadus pārdzīvo lopbarības grūtības.

PLAVIŅĀS

apmeklētāji veltīgi gaida, lai satiktu atbildīgos izpildkomitejas darbiniekus. Sarkanās Zvaigznes kolchoza priekšsēdis Rezpikovs izsaimniekojis kolchozu, valsts nodevu plāns nav izpildīts. Rajona lauks. nod. vad. Fedorčenko slēpj šos pārkāpumus. Izpildkomitejas priekšsēdētājs ir b. Čukste.

Prof. E. Blese

AS ŪNES EVAŅĢELIJI

IV

Nekas nemainījās arī 18. gs.: Kurzemē rekatolizācija neguva tik lielas sekmes, kā to sākumā laikam gan rekatolizātori cerēja. Turpretī stipri citādi bija jau 18. g.s. kļuvuši apstākļi Latvijas tālākos austrumos. Te poliskais gars un kultūra nu jau bija kļuvusi visai spēcīga. Jaunu pastiprinājumu sev poļu kultūras politika te guva tieši 18. g.s., kad Ziemeļu kara laikā tagadējā Latgalē tika nodibināti 5 jauni jezuītu misijas novadi, kuŗu darbinieki tomēr bija atkal pārsvarā ne iedzimtie — latvieši, bet cittautieši — poļi un lietuvieši. Šai laikā polonizācijas centieniem jau varēja sākt mēģināt piešķirt konkrētāku veidu. Tie tad arī vispirms izpaudās novada īpatnību pastiprinātā kultivēšanā un, uz latviešiem zīmējoties, vietējā dialekta izcelšanā. Diemžēl starp pašiem latviešiem piemērotu darbinieku pat šai virzienā bija ļoti maz, un tā nu redzam, ka par galveniem darbiniekiem mūsu augšzemnieku tautas garīgajā izglītošanā un arī par augšzemnieku dialekta pārveidotajiem literārai lietošanai kļūst lietuvieši. Viņi puslīdz labi pratuši vietējo dialektu un droši vien vairāk vai mazāk pazinuši arī mūsu literāro valodu. Tomēr nekādu dziļāku latvisku nacionālu simpatiju nedz arī kādas sevišķas mīlestības pret apkārt runājamo augšzemnieku dialektu, nerunājot jau par kādu kopēju latviski-nacionālu izjūtu vai arī kādu apziņu par vidējo dialektu kā par visas latviešu tautas vienotāju, viņiem nu gan nebija (nu atkal ir pilnīgi bez pāmata runāt, ka kaut cik izglītotākiem jaudīm 18. g.s. vidū nacionālas jūtas un simpatijas būtu bijušas galīgi svešas. Taisni otrādi, sevišķi dzīvas tās tai laikā bija tieši lietuviešu tautības jezuītu aprindās. Tā, piem., Vacl. Biržiška savā 1946. g. Tībingā iespiestajā Lietuviešu Vašytoju kalendorius 14. lpp-ē piemin 18. g.s. 12 lietuviešu jezuītu vārdus, kas rakstījuši lietuviski un arī citādi darbojušies lietuviešu tautas izglītības labā. Starp šiem lietuviešu autoriem ir arī Jānis Lukaševics). Viņiem, kā labākiem rakstu pratējiem, augstākā priekšniecība vienkārši bija uzlikusi par pienākumu rūpēties par dievkalpošanai nepieciešamo latviešu grāmatu pārlikšanu dialektā. Un, tiešām, paši svarīgākie 18. g.s. Latgales garīgo rakstu darbinieki — jau piemīnētais Jānis Lukaševičs (1699. — 1779.), Francis Sebastianovičs (1720.—1797.), Jankovskis (1717.—1782.), ir bijuši lietuvieši, lietuvietis laikam bijis arī Juris Šablinskis (1701.—1744.); Miķelis Rots (1721. —1785.) laikam bijis poliskots Kurzemes vācietis un tikai Ignats Jamants (1745.—1788.) esot bijis latvietis, kaut gan arī viņa uzvārds drīzāk skan lietuviski. — Latvietis ir bijis gan Viļņas akadēmijas profesors teoloģijas doktors Jurģis Spuņģēns (Spuņģāns, Spungianski), kas 1732. g. laidis klajā latviešu katoliskajos austrumos toreiz lietotās valodas (tā nemaz nav bijusi pilnīgi augšzemnieciska) īsu gramātiku ar nosaukumu Disposito imperfecti ad optimum seu Rudimenta Grammatices Lotavicae.

Nodzīvojuši ilgus gadus mūsu katoliskajā Augšzemē un iemācījušies turienes dialektu, viņi to lietoja sarunās ar vienkāršo tautu, laikam gan jaukdami ar literāro valodu ko viņi bija mācījušies kaut cik jezuītu skolās. Ka vienkāršie laucinieki dialektu saprata labāk nekā literāro valodu, tas taisnība. Faktiski tā tas bija visur Latvijā (un pat vēl 20. g.s. sākumā), kur nerunāja tīro vidus dialektu. Bet tāpat kā toreiz jau literāro valodu saprata Sēlijas un Vidzemes austrumu augšzemnieku novados vai arī tāmnieciskajos Kurzemes un Rietumvidzemes apgabalos, tā to saprata arī Latgalē. Tādēļ atkal naīvi, labākā gadījumā ideālistiski-sentimentāli, ir domāt, ka dialekta ieviešanas centieniem baznīcas lietošanā Latgalē 18. g.s pirmajā pusē un vidū ir pamatā tikai vēlēšanās tuvāk pieiet tautai, vairāk un dziļāk runāt uz tās sirdi. To gan tā labprāt motivēja, un ir taisnība, ka dialekta ieviešanai Latgales augšzemnieku mentālitātē, kā to jau augstāk aprādījām, bija dziļāki pamati un labvēlīgāka psiholoģiska vide nekā, piem., kāda cita mūsu dialekta ieviešanai par literāro valodu citur. Jā, piem., kādam mācītājam būtu ienācis prātā kādā tāmnieku novadā sludināt baznīcā tāmnieku dialektā, tad no tam droši vien nekas nebūtu iznācis, jo vienības apziņa ar pārējiem Latvijas apvidiem bija pārāk cieša, un jau pārāk dziļi tautā bija ieviesusies atziņa, ka šīs vienības ārējā un līdz ar to svarīgākā garīgā saite ir kopējā valoda. Bet Latgalē ar citādu jaužu psihi to varēja mēģināt. Tādēļ uzskatam par dialekta spēcīgākās izcelšanas nepieciešamību pieslējās arī pati katoļu baznīca, un tādēļ arī mūsu Asūnes evaņģēliju titullapā rakstīts recentissime iuxta usitatiorem loquendi modum Lothavicum vērsa ēt translata, t. i. nupat saskaņā ar vairāk lietojamo latviešu runas veidu pārveidoti un pārcelti. Dziļākā būtībā tāda motivācija faktiski bija vēlēšanās aus der Not eine Tugend machen, jo dialekta ieviešana baznīcas praksē tieši nepieciešama nebija, bet dialekta kultivēšana saskanēja ar vispārīgajiem polonizācijas centieniem. Katoļu baznīcā valda ļoti stingra padotība un disciplīna, un bez augstākās priekšniecības atļaujas un bez visai svarīgiem iemesliem dievkalpojumu valodu nevar vis atsevišķs priesteris vai pat vesela priesteru grupa pēc savas iegribas mainīt. Tādēļ nevar būt ne mazāko šaubu, ka dialekta ieviešanas pamatā ir politika — poliskinacionāla politika, kuŗu sankcionēja arī augstākās Polijas baznīcas vadītājas aprindas. Vienkāršie darbinieki — Latgales lauku priesteŗi un varbūt pat atsevišķi jezuīti, kas darbojās tieši tautā, savā vientiesīgajā dedzībā, iespējams, to arī nemaz nejuta un nemanīja, bet patiesībā viņi bija tikai izpildītājs ierocis spēcīgākas varās un spēcīgu vispārīgu centienu rokās.

Pārpratumu novēršanas labā jāpiezīmē, ka par šo politiku mēs nebūt nevaram darīt atbildīgu tikai katoļu baznīcu tās dziļāka dogmātiskā būtībā, katoļu baznīcu kā tādu. Patiesībā to arī līdz šim neviens objektīvs Latgales kultūras attīstības gaitu apcerētājs nav centies tā attēlot. Bez šaubām, katoļu baznīca bija ieinteresēta lai tas adepti Latvijas austrumos būtu pasargāti no protestantu ietekmes. Tādēļ viņai nebija nekas ko iebilst, ja satiksme starp katoliciem augšzemniekiem un tālākiem evaņģeliskajiem rietumniekiem nebija tik dzīva, un kultivēt šos sakarus katoļu baznīca, saprotams, nekultivēja. Bet 18. g.s. katoliscisms Latgalē jau bija nostiprinājies un nostiprinājies, vēl vidus dialektam baznīcas lietošanā ēsot. Arī savu tālāko nostiprināšanos kotolicisms būtu varējis panākt tāpat bez valodas sadalīšanās, kā, piem., Kurzemē, kur katolicisms tika sludināts tāpat kā protestantiem literārā valodā. Nenovērojam taču arī nekādu valodas diferencēšanos starp katoliem un protestantiem Lietuvā.

(Turpinājums sekos).

Ziedojumi

IEMAKSĀTI LNAK APRŪPES NOZAREI

(Nobeigums)

Immigrācijai:

Toronto: R. Roze $5.—; V. Slavieša $2.—; E. Gūtmanis — $2.—; T. Egle, K. Fogelis, B. Jēkabsons, J. Liepiņš, A. Avots, P. Stamatelatos, P. Zaķis, J. Zirneklis — $1.— katrs. Kopā — $17.—.

Palīdzībai Kanadā:

Papineauville — J. un G. Indāns $10.—; Z. Elgutis $10.—.

New Market — G. Miljons — $5.—.

Toronto — J. Dreimanis un E. Turkevics $5.— katrs; N. Apkalns $2.50; A. Kļaviņš, M. Treiguts, Ritumu ģim., A. Kilkuts — $2.— katrs; P. Zaķis, V. Porietis, T. Egle, K. Fogelis, A. Altraks, J. Zirneklis — $1.— katrs. Kopā $51.50.

Kopsummā š. g. aprīlī un maijā ienācis $543.61.

LNAK Palīdzības nozare š. g. 3. jūnijā nosūtīja uz Vāciju likteņa piemeklēto tautiešu atbalstīšanai $800.— pēc „Sperrmark" kursa.

Visiem ziedojumu vācējiem un ziedojumu devējiem sirsnīga pateicība!

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

73. turpinājums

Eriks izklāja savas piezīmes, dokumentus un kartes un strādāja līdz vēlam vakaram. Pamazām viņa drūmā oma izkliedējās. Viņš iegrima zīmējumos un tekstos līdz divainai ekstāzei, kas it kā apreibināja un reizē gandarīja.

„Ko tu darītu, ja tagad pie durvīm piezvanītu Gestapo?" negaidot jautāja Žaņina, kad viņš, gluži noguris, beidzot savāca materiālus. Eriku pārsteidza Žaņinas jautājums, bet nepārsteidza tā saturs.

„Kādēļ tu tā vaicā?"

„Tu esi kļuvis citāds nekā agrāk," viņa ar vieglu pārmetumu sacīja. „Man bailes par tevi."

„Ko es darītu?" Eriks pasmaidīja. „Laikam neko. Tas ir vienīgais, kas atliek. Šo žūksni taču nekur vairs nevarētu noslēpt. Bet man nav tādas nojautas. Vai ir prātīgi tik ļoti ticēt pašam sev?"

Viņš piecēlās, savīstīja manuskriptu garenā vīstoklī un pārsēja ar sīku, izturīgu makšķeres auklu. Tās brīvo galu viņš ar spraudīti piestiprināja loga rāmim tik tuvu pie viras, kas nezinātājam to nebija iespējams ieraudzīt. Tad atvēra logu un izkrāva vīstokli ārpusē. Aukla labi iekļāvās palodas skārda šuvei, bet pats vīstoklis pazuda skatienam zem palodas, brīvi karādamies gaisā ceturtā stāva pašos augstumos.

„Nav slikti," pasmaidīja Žaņina. „Bet no apakšas tas tik un tā redzams."

„Visām lietām ir divas puses." Eriks rezignēti atsmaidīja. „Kas lai zina, kuŗa tā īstā?"

Viņi apklusa.

„Bet vai tad tam tā jānotiek?" Eriks pēkšņi vaicāja. „Parasti notiek tas, uz ko negatavojas."

„Nerunāsim par to," Žaņina pārtrauca viņu, „labāk zīlēsim, cik mums vēl ilgi ko gaidīt? Vai patiesi šajos atlikušajos mēnešos mēs neko citu nedarīsim kā rūpēsimies par latviešu bēgļiem un konspirēsim? Erik, vai tad mēs nevaram doties projām no šejienes? Tā, kā to dara visi citi?"

„Protams." Eriks ar pēkšņu dzīvību atsaucās. „Mēs to darīsim. Tikko man šī lieta — šī grūtā lieta būs kaut cik nokārtota, mēs to darīsim. Pacieties drusku."

Viņš apklusa un nemēģināja argumentēt, lūgt vai kaut kā ietekmēt Žaņinu. Viņam šķita, ka ar šiem viņa vārdiem vajadzētu pietikt.

Žaņinas skatiens lika viņam iztrūkties. Tas bija pilns dziļu, tumšu baiļu. Šajā acu izteiksmē bija kaut kas no no tā, kā dažreiz cilvēki noskatās uz kādu, kas sabraukts uz ielas gul savās asinīs.

„Žaņina?" Eriks nodrebēdams pienāca viņai klāt. „Vai ir tik tālu? Vai tevi sagrābušas bailes?"

„Jā!" viņa kaisli atsaucās. „Man liekas, ka mēs stāvam uz bezdibeņa malas. Un tikai paši to neredzam, pilnīgi neapzinādamies. Varbūt vajadzīgs tikai viens nenozīmīgs solis, kāds sīkums, kāda nejauša kļūme, lai visam būtu beigas? Kas tasi r? Ko tas nozīmē? Es nezinu, es nezinu ... Es neesmu baiļiga. Bet man notirpst sirds, par visu to domājot."

Viņa apklusa, nevis, lai dzirdētu Erika atbildi, bet lai redzētu, kā viņas vārdi uz viņu iedarbosies. Eriks saprata. Viņam nebija ko sacīt. Pēkšņi viņš sajutās ārkārtīgi vientuļš. Viņš pagreizās pret logu un atkal atgriezās, pieskārās pirkstiem spuldzes melnajai pogai, noņēma putekli no sava uzvalka piedurknes. Kas tas bija? Viss ritēja normāli. Neviens viņu nevajāja. Uzbrukumi atkārtojās ik naktis vai ik pārnaktis, nekas viņiem nebija noticis. Fronte šķobījās kaut kur vēl tālu no šejienes. Berlīnes dzīve bija pat kļuvusi it kā straujāka, vērienīgāka. Drudzis, kustība, nervozitāte lielāka. Vai šajā mutulī, šajās nepārprotamajās trešās valsts konvulsijās viņš būtu nomaldījies, aizdzīvojies nepareizā, bīstamā virzienā?

„Labi," viņš teica sausi. „To es Tev apsolu — kad šī lieta būs galā — un tā prasīs vēl nedaudz laika, mēs brauksim projām. Bet es nevaru pamest pusnobeigtu to, ko apņēmos izdarīt."

Žaņina ilgi un klusēdama uzlūkoja viņu. Tad viņa novērsās. Eriks no mugurpuses noraudzījās viņas auguma siluetā, kas loga stūrī iespiedies nekustīgi vidēja pret āra pelēki zilgano gaismu.

*

Notika tā, kā Veģis bija teicis — pēc dažām dienām viņam bija rokā visas vajadzīgās zīmes, atļaujas un komandējuma apliecības, lai dotos projām no apdraudētās pilsētas. Viņi sastapās Veģa mazajā pansijā, kur viņš ar Erika gādību bija dabūjis istabu. Kad Eriks ienāca, čaukstēdams un šalkodams savā plānajā putekļu mētelī, ar ellu notrieptos cimdus azotē iežņaudzis un sviedrus baltā mutautiņā slaucīdams, no dziļā pliša klubkrēsla jau cejam sagērbies, piecēlās Veģa sausais, izstidzējušais augums.

„Mums vēl ir kādas minūtes laika," sacīja Eriks, „atļaujiet atvilkt elpu; šodien atkal bija milzums kārtojamu bēgļu lietu."

Viņš ieskatījās Veģa kalsnajā vaigā. Tas bija mierīgs, pilns izšķiršanās atvieglojuma un apņēmības, kāda ir cilvēkiem, kas dodas laulībā, piedzīvo 50 gadu jubileju vai izlēmuši nekustama īpašuma iegādi. Erikam šis salīdzinājums gan ienāca prātā, taču viņš respektēja askētiskā Kurzemes vīra nopietnību un drīz atskarta, ka šī šķiršanās viņam īstenībā sagādā skumjas.

Viņiem nebija ko runāt. Veģis bija uzkāris kaklā karšu somu un pēlēkajā lietus mētelī ar ādas apšuvumiem un nospodrinātajos stulmu zābakos izskatījās tik militārs, it kā dotos atpakaļ uz Kurzemi. Viņš ļāva Erikam sevi apskatīt un tad uzreiz sacīja dziļā, sagrauztā balsī, kas tik slikti piederējās acumirklim:

„Dažreiz jādara arī tas, kas citiem neliekas pareizi. Kam taisnība, to redzēsim vēlāk. Varbūt pēc gadiem."

„Jums nav nekādas vajadzības atvainoties." Eriks lūkojās grīdsegā, „un manā priekšā ne pavisam ne. Es domāju drīzumā sekot jūsu priekšzīmei."

Veģis nereaģēja, kā Eriks bija cerējis. Viņš sacīja pavisam ko citu:

„Un kas notiks ar visu to ekselences lietu?"

„Ar visu to ... lietu?" Eriks pārjautāja. „Vai jums tā vēl drusku rūp? — Es no savas puses darīšu, kas vēl iespējams; manos uzskatos nekas nav mainījies."

„Laba sekmes," Veģis nopietni novēlēja. „No manis jums tā kā tā nekāda labuma vairs nav."

Eriks atbildes vietā paskatījās pulkstenī. Viņi klusēdami piecēlās. Veģis pārlaida skatienu telpai, kuŗā bija pārlaidis tikai dažas naktis. Dievs vien zina, ar kādām domām viņš te bija kāvies. Sarkanā pliša klubkrēsli, jau labi padiluši, sarkanā pliša grīdsega, jau labi izmīdīta, sarkanais lampas abažūrs, platie gleznu rāmji, sarkanās, naftalina smakas pilnās portjēras, augstie griesti ar zeltītām kupidonu galvām, Holandes podiņu sen nekurinātā krāsns, spogulis masīvi rotātā ietvarā — visa šī svešā, nedraudzīgā vide likās ar aizturētu saspilējumu gaidām abu svešo cilvēku aiziešanu. Izmīdītais parkets zem grīdsegas klusi noskrapstēja, kad viņi pārkāpa istabai. Pār to bija nākusi un aizgājusi vēsture, tā noskanēja arī abu aizejošo latviešu soļos. Durvis aizkrita, viņi nokāpa vestibilā, kur pa šauru portjē lodziņu tos uztvēra noguruši namiņa acs, tad uzreiz bija iela, drūzma, pelēka ziemas gaisma un saltums, un, tāpat klusēdami, viņi izbrauca cauri pilsētai, un Veģis vēl nolūkojās dažā labā ēku masīvā, rezignēti zīlēdams mūru likteni šai un daudzās citās vēl nākošās naktīs. Lērtas stacijā viņi izkāpa un ar pūlēm lauzās cauri bēgļu tūkstošiem.

Tos visus šeit bija novadījusi kāda evakuācijas iestādes roka. Tur bija laudis no Silēzijas un Austrumprūsijas, no Berlīnes pievārtes un Frankfurtes pie Oderas; Vācija šai ziemeļu pusē ar giganta spēku cēlās kājās un pārvietojās — no viena zināma likteņa pretim citam, mazāk zināmam. Paunu, saiņu, koferu, raudošu bērnu, izmisušu veču, slimnieku, noklīdušu pusaudžu, histerisku sieviešu un īgnu ierēdņu un rīkotāju bija pilnas malu malas — šai drūzmai nevarēja apjaust ne apmērus, ne uztvert tajā sakopoto izmisumu, bailes un traģiku.

(Turpinājums sekos)

Margrieta Rozentāle dejā Skumjas

VERAS KEIŠS

OTRAIS GADSKĀRTĒJAIS AUDZĒKNU

BALETA VAKARS

SV. ANDREJA BAZN. ZĀLĒ, CARLTON un JARVIS IELU ST.

Svētdien, 1953. g. 28. jūnijā, pl. 7 vakarā (precīzi)

Ieeja pieaugušiem $1.25, bērniem līdz 14 g. v. $0.50.

Biļetes stundu pirms sarīkojuma pie kases.

Ai jūs puiši, ai jūs meitas!
Jāņu nakti neguliet,
Kas gulēja Jāņu nakti,
Visu gadu snauduļoja.

JĀŅU SARĪKOJUMS

Š. G. 27. JŪNIJĀ, MASARIKA ZĀLĒ
212 COWAN IELĀ, TORONTO

SĀKUMS PL. 20.00

LĪGOŠANA UN APLĪGOŠANĀS ● JĀŅU ZĀLES AR VISU PAPARDES ZIEDU ● SAVIESĪGA DZĪVE

BUFETĒ MIESTIŅŠ, JĀŅU SIERS, DAŽĀDI UZKOŽAMIE

LABA DEJU MŪZIKA

«779» TLB un TLSpK

JĀŅU nu PĒTERU VAKARS
ar līgošanu un dejām

sestdien, 27. jūnijā, plkst. 7 vakarā,
ST. KATARINĀ, UKRAIŅU ZĀLĒ NIAGARAS IELĀ 177

JĀŅU ALUS, SIERS, DAŽĀDI PĀRSTEIGUMI

● BUFETE ●

(814) Apmeklēt līdz DV St. Katarinas nod.

SIEVIEŠU TĒRPI ŠUMADIJĀ

Šumadija ir centrālās Serbijas daļa, kas pazīstama ar savu ražojumu augsto labumu.

Šumadijas sievietes parasti valkā kakla rotu, ar trim virknēm koraļļu vai dukātu. Blūzes vietā tās valkā pašaustus kreklus. Tās valkā arī žaketi bez rokām vai somotu, kas ir brūnā vai zilā krāsā, atkarā no jaunavas matu krāsas. Pašaustie vilnas svārki ir tumšākās krāsās. Priekšautos izšūtas pukes. Jaunavas ar tiem lepojas un sacenšas skaistāku zīmējumu darināšanā. Vilnas zeķes sniedzā līdz ceļiem, un mokasini ir tipiski šai Serbijas daļā.

BRADING BREWERIES LIMITED publicējusi augšējo aprakstu, lai veicinātu jaunkanadiešu ciešāku vienību.

BRADING'S

BRADING BREWERIES LIMITED
OTTAWA AND WINDSOR

(Izrunā BREDINGS)

(BREDINGA alus darītavu akc. sab. Otavā ar Vindzorā)

IZPALĪDZI

viegliem mājas darbiem vasaras brīvlaikā pie Simcoe ezera meklē labā kanadiešu ģimenē, vēlams skolniece. Inf. zvanīt RI 5153 pēc pl. 6.00 vakarā (817)

PRECĒTS pāris vēlas istabu mājā ar sētu, kurā varētu turēt suni. Tel. KE 0621, Toronto. (815)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas un virtuve ar izlietni. Tel. — RI 5689, Toronto. (813)

IZDODAMAS trīs istabas ar virtuvi Willowdale. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. BA 1-3028. (806)

IZDODAMAS divas nemēbelētas vai mēbelētas istabas un garāža. Labā rajonā, ērta satiksme. Zvanīt MA 5890, Toronto. (808)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas ar virtuvi otrā stāvā (karsts ūdens, izlietne un plīts) Danforth — Logan rajonā. Tuvu satiksmei un veikaliem. Zvanīt katrā laikā, Toronto GL 6869. (791)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas 3. stāvā divām personām ā $5, 541 Runnymede Rd., Toronto. Apskatīt visu dienu. (819)

IZDODAMAS divas atsevišķas istabas pirmajā stāvā, ar vai bez mēbelēm labā rajonā ar garāžas iespējamību. Zvanīt Toronto, tel. — OX 0578. (753)

IZDODAMAS (sākot ar 4. jūliju) trīs nemēbelētas istabas un virtuve. Apskatāmas pēc plkst. 6 vakarā. Tel. HA 6350, Toronto. (818)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu un visām ērtībām apartamenta mājā 2 personām. Būs brīvas pēc 11. jūlija. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā. Tel. LL 4333, Toronto. (809)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar virtuvi precētam pārim. 303 Shaw St., Toronto, tel. LO 9770.

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba klusai personai, uz vēlēšanos, arī garāža Bloor — Dovercourt rajonā. Zvanīt pēc plkst. 5.00 vakarā, Toronto LO 5235. (787)

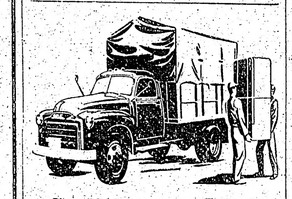

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT

OL 1403, Toronto

SPORTS

VETERBIJAS KAUSS

Veterbijas kausa izcīnā basketbolā Anglijā piedalījās Londonas LSK, Trimda, Venta, DVF, igauņu ESKI un lietuviešu KOVAS.

Kausu, kas izcīnīts jau astonas reizes, šogad pirmoreiz izcīnija LLSK.

Esot teicamā gatavībā, LLSK pārspēja visus savus pretiniekus un guva pelnītu uzvaru.

LLSK uzvarēja DVF 51:26, Trimdu 53:31, Eski 43:33, Ventu 53:31 un Kovas 48:44.

V. ZIEDIŅA BALVA

Sporta labvēlis V. Ziediņš dāvājis vērtīgu balvu 1953. gada latviešu meistarsacīkstēm vieglatlētikā Kanadā. Balvas izcīnas noteikumi paredz, ka balvu savā īpašumā iegūst trīscīnas uzvarētājs (100 m, tāllēkšana un lode).

V. Ziediņš, lielākās Kanadas latviešu grāmattirgotavas īpašnieks, daudzkārt jau ziedojis balvas sportam.

SPRAIGĀ SPĒLE

Londonas vasaras līgas basketbola meistarībā sacentās — LLSK un DVF. Gandrīz katra šo abu vienību spēle rit ārkārtīgi vienlīdzīgi un uzvarētāji noskaidrojās tikai pēdējās spēles minūtēs.

Tāda arī bija pēdējā spēle. Pirmajā laikā dominēja DVF, kas puslaiku noslēdza 24:22 savā labā. Otrā puslaikā lielāka veiksme bija LLSK, kas spēlei beidzoties prata gūt 39:38 uzvaru.

LLSK: Rušenieks 9, Jākobsons 8, Grauduņš 7, Švirksts 7, Saskēvičius 3, Uztups 2 un Strēlnieks 2, Bergmanis 0.

DVF: Antēns 12, Ješinskis 11, Zariņš 9, Skujiņš 6, Priedītis, Sproģis, Zakevics un Koškins 0.

ALS UZVAR

Adelaidē (Austrālijā) notika kronēšanas turnīrs basketbolā. Piedalījās Adelaides Latviešu Sports, Vytis, Lokstona, Riga, DBI un Estonia.

Vienības, sadalītas divās grupās, sacentās katra ar katru. Pirmā grupā uzvarēja ALS, kas pārspēja Lokstonu 103:43 (43:23) un ārkārtīgi sīvā un spraigā spēlē Vytis 62:58. Vytis savukārt tika galā ar Lokstonu 68:52.

Otrā grupā DBI (labākā austrāliešu vienība) ar tiesneša palīdzību pārspēja Rīgu 49:47 un Estonia pēc nepilnas spēles.

Rīga uzvarēja Estonia 54:36.

Finālā ALS, demonstrējot labu basketbolu, prata ar vienu punktu starpību pārspēt DBI.

DAŽĀS RINDĀS

Vācijas futbola meistarības finālspēlēs pirmā grupā priekšgalā FC Kaiserslautern 9:1, otrā vietā Eintr. Frankfurt 6:4, trešā FC Koeln 4:6 un pēdējā Holstein Kiel 1:9.

Latvijā Pilāgs 100 m skrējis 11,4 sek. un 200 m 22,8 sek. Bute lēcis 6,25 m tālu un Strause 1,50 m augstlēkšanā.

*

Latvijas šaha meistarībā sievietēm pēc 10. kārtas vadībā atrodas Lauberte ar 7,5 punktiem un vienu pārtrauktu partiju.

*

Bostonas latviešu jaunatnes futbolisti uzvarēja Čikāgas komandu 5:2 (1:2).

*

Mežaraups Filadelfijā pēdējās sacīkstēs veseri aizmetis 44,98 m un disku 37,01.

*

Anglijā latviešu vieglatlēti sasnieguši lodē — Puksts 13.84 m, Laudobelis 13,20 un Feldmanis 12,72. Diskā Laudobelis sasniedza 40,33 m.

*

Endzelīns izcīnījis Dienvidaustrālijas meistara nosaukumu šachā. Otrā vietā palicis austrālietis Beriments, bet trešā Bērzziņš.

*

J. Plīsis (ASV) disku aizlidinājis 42,79 m tālu.

*

ASV Vidējo Valstu Latviešu Sporta Pārvaldē par valdes priekšnieci ievēlēja Bokolderi (Čikāga), bet valdē Dumpi (Čikāga) un Oliņu (Milvokija).

Revizijas komisijā: Kļaviņu, Krūmiņu un Memmēnu.

*

ASV austrumu piekrastes DV kausa izcīņā Filadelfija uzvarēja Vilimantiku 92.63.

Filadelfieši: Grauds 7, Zemītis 31, Lietuvietis 13, Baikštis 4, Avots 28, Rings 4, Raminš 3 un Zāns 2.

Vilimantika: Lācis 4, J. Apinis 11, V. Apinis 8, Andersons 6, Indars 11, Šulcs 18, Simansons 2, Zālītis 0, Galviņš un Janavs — 0.

Tajās pašās kausa spēlēs Bostona uzvarēja Nubransviku 57:43.

Uzvarētāji: Kirsis 8, Holanders 30, Galiņš 13, Brasāts 0, Vitāns 2, Grīnbergs 2, Vītiņš 2 un Auns 0.

Zaudētāji: Caune 5, Kadeģis 16, Mergins 5, Rūsiņš 7, Rācenis 8, Zikmanis 2.

St. Katerinas latviešu šachisti, papildināti ar Niagarā dzīvojošiem Bērzpumpuru un Grigoru, uzvarēja vietējo pilsētas šacha klubu 5,5:1,5.

St. Katerinas latviešos spēlēja: Gailītis, Tiluks, Bērzpumpurs, Grigors, Masītis, Birģelis un Klibais.

Dāmu friziere un kosmētiķe Olga Svetulēviča
NOVĒL SAVĀM DĀMĀM
PRIECĪGUS LĪGO SVĒTKUS!
704 Ossington Ave. tel. OL 4644, Toronto (811)

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

Dr. D. SAMU

Pieņem slimniekus
316 St. CLAIR Ave, W,
pie Spadina Rd.
Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās
Tel. MI 8669
Zobu ārsts

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā.

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
EM 8-9354 Toronto

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkās latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums 28. jūnijā, pl. 3 pp. Betlēmes baznīcā, Bruklīnā. Māc. A. Ozols. Šinī dienā iesvētīs jauniešus, kas skolu dēļ nevar apmeklēt regulāro konfirmandu mācību.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi Betlēmes baznīcā notiks ik svētdienas pl. 11.15, bet ne 3 pp., kā līdz šim. Sv. Jāņa baznīcā, Bronksā, vasaras dievkalpojumi būs katra mēneša trešā svētdienā pl. 6 vak.

Detroitas latviešu ev.-lut. sv. Pāvila draudzes dievkalpojums notiks 28. jūnijā, plkst. 2.00 pp. Nācaretes baznīcā, Vicksburg ielā pie Grand Rivera. Mācītājs V. Līventāls. Pēc dievkalpojuma plkst. 3.00 svētdienas skolas nobeiguma akts.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ontario, t. 70136).

Bramptonā, 5. jūl., plkst. 1 p. p. dievkalp. Anglikāņu b-cā.

Prāv. A. Mičulis (16 Ray Blvd. Port Arthur, Ont.).

Fort Viliamā, 28. jūn., plkst. 3 p.p. dievk. Trīsvienības b-cā (560 May Str.).

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 28. jūn., plkst. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Dievkalpojumi Toronto sv. Jāņa draudzē š. g. jūnijā:

28. jūnijā, plkst. 4 pp. dievkalp. sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

Baznīcas svētdienas skola sākot ar 1. jūniju pārtraukta pa vasaras brīvlaiku līdz septembrim.

Māc. A. Briedis (176 Bartlett Ave, Toronto, Ont. tel. LO 6001). Virdžinijtaunā kristīti: Silvija Aija Gusmane, Paula un Alidas m.; Liliāna Biruta Kukule, Jāzepa un Veltas m.

Norandā kristīta: Dzidra Urdziņa, Osvalda un Ausmas m.

Māc. E. Bērziņš (5833-45 Ave, Red Deer Alta).

Red Dīrā, svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Vinipegā nākošais dievkalp. 26. jūlijā Imanuel b-cā.

Māc. F. Caune (10166-107 St. Edmonton, Alta).

Edmontonā, 28. jūn., plkst. 8 v. sv. Jāņa b.. Draudzes vasaras nometne mazajiem un lielajiem no 3.-16. augustam.

Kalgarijā, 5. jūl., plkst. 3 p.p., Pirmā lut. bazn.

Māc. E. Kerkis (127 Regent St., N. Sudbury, Ont.)

North Bay, 28. jūn., plkst. 5 p. p. dievkalp. ar dievgaldu luterāņu b-cā.

Sadberijā, 5. jūl., plkst. 2 p.p. dievkalp. Sv. Jāņa b-cā (238 Pine Str.).

Timminsā, 12. jūl., plkst. 3 p. p. dievkalp. luterāņu b-cā (Spruce Str.).

Māc. H. Kušķis, (4571 Coolbrook Ave, tel. DE 8394, Montreal Que.)

Montreālā, 28. jūn., plkst. 1 p. p. dievkalp. Ascention b-cā.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E., Hamilton, Ont. t. 93410).

Hamiltonā, 28. jūn., plkst. 7 vakarā dievkalp. Trīsvienības b-cā (18 Victoria So.).

Bērnu vasaras atpūtas kolonija laikā no 2. aug. - 12. aug. Pieteikties pie mācītāja.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 28. jūnijā, dievkalpojums plkst. 11. Jaunatnes iesvētīšanas mācība sāksies trešdien, 24. jūnijā, plkst 8 vakarā baznīcas blakus telpās.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlove Ave, Montreal, Que.).

Montreālā, 28. jūn., plkst. 1 p. p. dievkalp. Redeemer b-cā. (285 Clarke Ave).

Māc. Arturs Voļikus, Hamiltonā. Pāvila ev. lut. draudzē:

Dievkalpojums, svētdien, 28. jūnijā, plkst. 5.30 pp.

Dievkalpojums svētdien, 5. jūlijā, plkst. 5.30.

Dievkalpojums svētdien, 12. jūlijā, plkst. 5.30 pp.

Svētdienās skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Kičenerā, Mateja ev.-lut. baznīcā: dievkalpojums svētdien, 12. jūlijā, plkst. 3 pp.

FAKTI PAR KANADAS PILSĒTĀM

BRANTFORD, Ontario

IEDZĪVOTĀJU SKAITS — Brantforda un tās tirdzniecība rajons (aplēsts) 50.000.

ATRAŠANĀS VIETA — Branta apriņķi, 24 jūdzes no Hamiltonas, 62 jūdzes uz rietumiem no Toronto. Apkalpo trīs dzelzceļi.

GALVENĀS RŪPNĪCAS — Brantforda ir rūpniecības un izdalīšanas centrs.

Rūda un tērauda produkti, transp. ierīces	29 uzņ.
Tekstila ražojumi (izņ. apģērbus)	9 „
Ķīmikālijas un radniecīgie produkti	8 „
Papīra produkti	8 „
Elektrības aparāti un piederumi	5 „
Nemetalliski minerāļu produkti	7 „
Apģērbi	6 „
Maize un citi produkti	15 „
Spiestuves, apgādi	21 „

THE CANADIAN BANK OF COMMERCE

ir pāri par 625 nodaļām visā Kanadā, un katra veic visas banku operācijas. Tuvākā nodaļa jums labprāt sniegs savus pakalpojumus

The Canadian Bank of Commerce

EDWARD'S CAR MARKET

874 DUNDAS ST., W., TORONTO

Ja Jūs pērkat mašīnu pie mums,
mēs Jūs apmācām 10 stundas par brīvu.
Jums atliek piezvanīt pa tel. EM 3-6282
un Jūs atvedīs un aizvedīs uz mājām. Svētdienās EM 3-6282

KO LAI DĀVINU?

Latviskās sudraba rotas lietas — pagatavojam katru pasūtinājumu 2 nedēļās, ja kāda nebūtu krājumā. Ādas albumi, fotografijām no $12.50 līdz 40.00; ādas grāmatu aizsargvāki ar latviskiem rakstiem $9.00; vēstuļu mapes no $9.00; pulkstenu saites $2.00; dienas grāmatas ādas sējumos $12.50; tautiskās sedzinas jau no $2.00; greznuma segas $25.00 līdz $60.00; krāšņas lelles no $6.50 līdz $12.00; gatavi izšūti spilveni etnografiski pareizā apdarē, precīzs darbs, no $20.00; tautisko brunču audumi no $13.00 metrā; prievītes $5.00; grāmatu zīmes no $0.70; īstas dzintara krelles, latvietēm parastā garumā un izmēros no $30.00; dzintara karuļi no $2.50; koka svečturi, sākot ar $11.00 līdz $60 (arī māksl. H. Merca darinājumi); pūra lādītes, arī sudraba kalumos; plašā izvēlē koka šķīvji, griezti un intarsijas technikā, cenas no $8.00 līdz $35.00, un daudz citu izstrādājumu.

Katra gaumei, vajadzībām un iespējām.

Izsūtām uz visām valstīm Pieprasiet katalogu

A. AVOTIŅŠ, 854 Bathurst St, Toronto, Ont., Canada. KE 0621

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtīet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1657

Ierīkoju un laboju visāda veida apsildīšanu un eļļas apkuri

Visplašāk pazīstamais eļļas apkures sildītājs (burners) FESS ar visu ierīkošanu izmaksā $360. Garantija vienu gadu.

BEZ STARPNIEKIEM, uz nomaksu 6%

A. LAGUNS

864A Bathurst St., Toronto, Tel. ME 6583

PAŠREIZ DABŪJAMAS

LATVIEŠU JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

DV Grāmatnīcā, 123 Huron St. Toronto, EM8-0792

Pieskaņa ..... JĀNIS MEDIŅS
Uz brītiņu un Mīļā skūpsts ..... JĀNIS MEDIŅS
Maksā $2.00

Iedzied. MILDA GRIMMA-STRAUSS
Pie klavierēm doc. HUGO ŠTRAUSS

Karogs ..... ARVIDS ŽILINSKIS
Maksā $2.00

Iedziedājusi MILDA GRIMMA-STRAUSS
Pie klavierēm doc. HUGO ŠTRAUSS

Daina Nr. 1 ..... JĀNIS MEDIŅS
Maksā $2.00

Klavieru solo iesp. doc. HUGO ŠTRAUSS

Ej, bālipi, lūkoties ..... TAUTAS DZIESMA
Maza, maza meitenīte ..... K. BAUMANIS
Maksā $2.00

Pie Baltijas jūras ..... J. STRAUME
Mežezers ..... J. VĪTOLS
Maksā $2.00

Mūžam zili ..... E. DĀRZIŅŠ
Mirdzi kā zvaigzne ..... E. DĀRZIŅŠ
Maksā $2.50

Plates iedzied. latv. haravīru koris R. ZUIKAS vadībā

Dievs, svētī Latviju ..... K. BAUMAŅA
Karoga dziesma ..... E. ŪDRIS
Maksā $2.50

Dievišķais mirdzums ..... J. VĪTOLS
Tek saulīte tecēdama ..... TAUTAS DZ.
Maksā $2.00

Plates izsūtām pa pastu nekavējoties pēc pasūtinājuma saņemšanas

DR. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.
Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE
no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas, Toronto, tel. OL 1681.
Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. P. BĀRDIŅŠ

Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE, (pie Bloor) TORONTO
no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:
Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628
Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.
Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

Dr. B. DOBAI

465 Bloor St., W, Toronto. Tel. MI 8821 un KI 0056
Speciālists iekšķīgās slimībās. Visāda veida RENTGENA uzņēmumi. Diplomēts Ungārijā, Čechoslovakijā un Kanadā
Runā angliski, vāciski un franciski
Runas stundas no pl. 10—12 rītā un no 3—7 pp.;
uz vienošanos arī citā laikā

VELLANDĒ

Kopīgs sarikojums latviešiem un lietuviešiem

1953. g. 27. jūnijā, plkst. 17. notiks Vellandes ungāru piknika laukumā (Picnic Ground) 2.5 jūdzes no Vellandes, East Main St. un Port Robinson Road stūrī. Speciāli izbūvēta dejas grīda.

LABS ORĶESTRIS. • BUFETE

Sarīkojums notiks neatkarīgi no laika apstākļiem, jo dejas grīda un bufetes telpas ir zem jumta. (810)

IEEJA $0.75 NO PERSONAS

Atlikums par labu tbc slimajiem Vācijā.

VISI LAIPNI IELŪGTI

NĀMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar ogļēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDAM EĻĻAS APKURES IERICES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

LATVIEŠI BEIGUŠI AUGSTSKOLAS

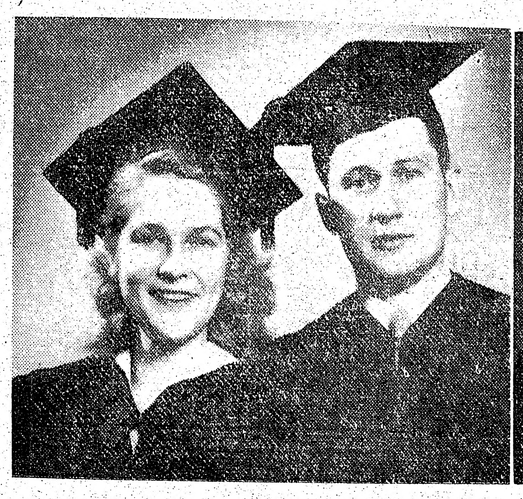

Aina un Ilgvars Spilneri beiguši Bostonas universitātes ķīmijas fakultāti ar bakalaura gradu.

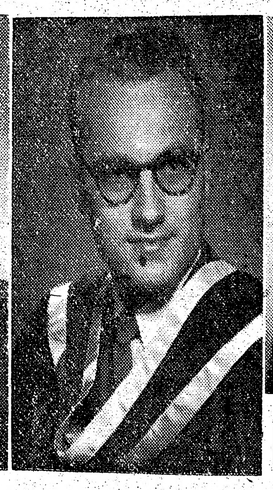

Uldis Matīss

Ausma Rābe

Šinīs dienās Queens universitāti Kingstonā, iegūstot zinātniskus grādus, beidza 4 latvieši: Ausma Rābe, Vitālis Višņevskis, Uldis Matīss un Nikolajs Bulmanis.

Ausma Rābe dzimusi Ogrē, pazīstamā mūsu armijas kapelmeistara Jāņa Rābes ģimenē. Mācījusies, Rīgas valsts pirmā ģimnazijā, beigusi Fišbachas ģimnaziju Vācijā un tūliņ iestājusies Erlangenas universitātes filoloģijas fakultātē. Pēc 2 gadu studijām izcelojusi uz Kanadu un turpinājusi studijas Queens universitātē Kingstonā. Pēc ļoti sekmīga studiju nobeiguma tagad ieguvusi Master of Arts gradu, 1000 dolaru prēmiju tālākām studijām un Otario valdības medaļu. Ar to mūsu tautiete Ausma Rābe ierindojusies pirmo desmit visseklīgāk universitāti beigušo skaitā, par ko ir liels gandarījums ne tikai pašai jaunajai censonei un viņas vecākiem, bet visai trimdas latviešu saimei. Šo gadījumu bija godam atzīmējusi arī Kingstonas angļu avīze, ievietojot A. Rābes foto un viņai veltot sirsnīgus atzinības vārdus.

Uldis Matīss dzimis Galgauskā, mācījies Rīgas valsts technikumā, beidzis Mērbekas ģimnaziju Vācijā. Studijas sācis Baltijas universitātē Pinebergā, bet pēc izceļošanas uz Kanadu tās turpinājis Kingstonā. Tagad universitāti beidzis iegūstot Bachelor of Science gradu inženierzinībās.

Vitālis Višņevskis dzimis Andrupienē. Mācījies Rēzeknes valsts arodskolā un Rīgas pilsētas technikumā. Studijas uzsācis Baltijas universitātē Pinebergā, bet, iecelojot Kanadā, tās turpinājis Kingstonā. Tagad fakultāti sekmīgi beidzis ar Bachelor of Science gradu civilinženieru zinātnēs.

Nikolajs Bulmanis ir mūsu armijas pazīstamā lidotāja pulkveža Bulmaņa dēls. Izglītību sācis Rīgā, to turpinājis Vācijā, bet tagad Kingstonas universitātē ieguvis Bachelor of Arts gradu. Stingri apņēmies vēl studijas turpināt.

ZEM VASARAS ZVAIGZNĀJIEM

(Pārnesums no 3 lpp.)

Dabiski, ka tik „nesociāli un titoiski" Austrumvācijas kļuparus spiedusi rīkoties Maskava, un dažus lēmumus, varbūt, izraisījis arī rudenī sagaidāmais bads un vispārējais Austrumvācijas sabrukums. Lai gan sen zināms, ka boļševiks var visu, katrā ziņā šis Maskavas kārtis nākušas gāldā kā pamatīgs pārsteigums arī vācu komūnistiskās partijas vietējiem funkcionāriem un aģitātoriem, jo tie izvairoties atbildēt šai sakarā uz jebkādiem jautājumiem, vienīgi piebilstot, ka nākšot vēl daudz jaunu pārsteigumu. Šķiet, ka arī partijas centram trūkst vēl jauno lozungu, jo berlīniešiem, lūkojoties pāri sektoru robežai, nākoties vērot dīvainus skatus — kā strādnieku kolonnas novāc un samet automobiļos propagandas sauklu plakātus, lielu biedru „svētbildes", bet to vietā jaunu dekorējumu neatstāj.

„LABĀ MIERA GRIBĀ" — MASKAVAS TRIKS

Lai nu kā, šis jaunais Maskavas triks nozīmē, ka Kremļa valdnieks paredzamajā „lielo" sanāksmē vēlas atsaukties uz savu labo miera un Vācijas vienības atjaunošanas gribu, kaut vai uz Potsdamas bazes. Maskava sākusi solīt un varbūt ir arī ar mieru samaksāt katru cenu, lai padziļinātu rietumvalstu domstarpības Bermudas konferencē, lai panāktu Eiropas armijas plānu iemešanu papīru kurvī, tādējādi panākot vācu neitrālitāti un Eiroas izolēšanu no ASV, kā arī, lai radītu plašu blokp Rietumvācijas parlamenta vēlēšanās pret kancleru Dr. K. Adenaueru, kurš izrādījies par stingrāko Eiropas valstsvīru ar noteiktu pretkomūnisma politiku.

Kaut gan šajā Maskavas atrakcijā saskatāms taktisks manevrs Rietumu traucēšanai, rodās cilvēki, īpaši starp vācu soc. dem. (īpaši sakarā ar vēlēšanu ciņu), kas pārmet tagadējai Rietumvācijas valdībai, ka tā nesniedzot pretī Austrumvācijai roku un tā kavējot vai arī nevēloties vāciešu apvienošanos. Šajā skaļumā 14. jūnijā (neatkarīgi no mūsu sēru dienas) gandrīz nemanītās sanāksmēs atskanēja Austrumvācijas KZ nometnes pārdzīvojušo vāciešu balsis, kas atgādināja, ka tieši tā vara, kas runā par Vācijas apvienošanu, ir atbildīgs par 1945.-1950. gados Buchenvaldē nobendētajiem 18.000, Sachenhausenā 30.000 un daudzās citās vietās nomocītajiem vāciešiem, kuŗi samesti bedrēs, pārkaisīti ar klorkaļķi un apbērti tā, ka neviens vairs īsti nevar parādīt šo cilvēku kapus, jo tiem pāraugusi zāle un iesaknojušies kocini.

SVARĪGĀKAIS — NOTIKUMI BERLĪNĒ

Šķiet, ka notikumiem ejot līdzšinējā virzienā, nav bez pamata daudzu eiropiešu bažas, ka rudenī te būs jāiztiek ne vien bez jaunā vīna un auglu koku ražas, kuŗu ziedus nomaitāja sals, bet arī jārēķinās ar samazinātu ASV saimniecisko un militāro palīdzību. Nav brīnums, ka ne vien vāciešu, bet arī citu tautu uzmanība vairāk kā jebkad pēdējā laikā atkal ir pievērsta notikumiem Berlīnē, kuras Brīvības zvanam atskanot katru vakaru Rietumvācijas radiofoni nepārtraukti atkārto: Das Herz muss weiter schlagen, denk an Berlin!

PAZIŅOJUMS

God. pircēji, sākot ar 21. jūniju līdz š. g. 6. jūlijam ieskaitot, būšu atvaļinājumā

NIK. MEDNIS

PĀRDEVĒJS T. EATON Co mēbeļu nodaļā
College ielā 4. stāvā

O.E. CARSON
LIMITED REALTORS
LIELĀKAIS REALTORS TORONTO
490 COLLEGE ST., TORONTO PR 3313
PĀRSTĀVIS LATVIETIS
OSVALDS INDZERS MĀJAS HA 7881
OX 8016 MĀJAS AUSEKLIS JANSONS

PIEDĀVĀ:

BROADVIEW rajonā. Iemaksa $4.500, pilna cena $14.000.
6 ist. mūra māja, ūdens apkure, mūra garāžas, labā stāvoklī.

BROADVIEW — GERRARD. Iemaksa $3.500, pilna cena $14.000.
9 ist. atsevišķa daļēji mūra māja, eļļas-ūdens apkure, laba īres māja, divas mūra garāžas, ļoti izdevīgi obligāciju noteikumi.

DANFORTH — LOGAN. Iem. tikai $6.000, pilna cena $16.900.
9 ist. atsevišķa mūra māja, ūdensapkure, 2 vannas ist. un virtuves, garāža. Ļoti labā rajonā.

BLOOR — OSSINGTON. Iem. $5.000, pilna cena $13.600.
6 ist. mūra māja, eļļas apkure, 2 modernas virtuves, moderna 4 daļiga vannas istaba, garāža.

HUMBERSIDE — DUNDAS. Iemaksa $4.000, pilna cena $14.000.
8 ist. atsevišķa mūra māja, lielas istabas.

COLLEGE — DEWSON. Iemaksa 3.500, pilna cena $12.000.
8 ist. apšūta ar ķieģeļiem, garāžas iesp., ļoti labā stāvoklī, kā arī ļoti laba īres māja.

Latvijas Saimniecisko Darbinieku Apvienība

Lai gūtu informāciju par Latvijas Saimniecisko Darbinieku Apvienības organizēšanos, mūsu laikraksta līdzstrādnieks apmeklēja Apvienības valdes locekli H. Ozolu, kas starp citu ir arī Būvniecības Uzņēmēju Apvienības sekretārs. H. Ozols, kurš vēl pirms 4 gadiem kā būvstrādnieks maisīja javu un pienesa mūrnieku meistaram ķieģeļus, ir pats paguvis ne tikai kļūt par meistaru, bet arī par uzņēmēju, kura vadībā strādā vairākas būvstrādnieku grupas. Tā kā celtnieki ir ļoti nodarbināti cilvēki, tad informācija bija jādabū auto mašīnā, apbraukājot dažādas būvgrupas, kur saulē brūnī iedegušī vīri nadzīgi strādā un gandrīz bez izņēmuma runā skaidrā latviešu valodā.

„Kā tas sabiedrībai zināms," stāsta H. Ozols, „tad jau labi sen radusies doma dibināt Latvijas Saimniecisko Darbinieku Apvienību, kuras pagaidu valdes prāvis bija Muskats. Otrdien, 16. jūnijā, pagaidu valde bija uzaicinājusi saimnieciskos darbiniekus, lai ievēlētu valdi un nospraustu vadlīnijas jaunās biedrības turpmākam darbam. Jaunā Apvienība darbosies vairāk kā sabiedrisko darbinieku apzinātāja un vienotāja. Tieši praktiskās dzīves problēmas risinās sekcijas. Būvniecības Uzņēmēju Apvienība principā ir ar mieru ieklauties jaunajā Apvienībā kā sekcija.

Sanāksme skaitliski nebija plaša, jo sakarā ar rosīgo darba sezonu, daudzi interesenti darba apstākļu dēļ bija kavēti ierasties. Sapulci vadīja pagaidu valdes loceklis Fogelis, protokolēja H. Ozols. Radās doma, vai dibināšanas sanāksmi neatlikt uz citu reizi, kad būtu vairāk dalībnieku. Tomēr, lai organizēšanas darbs nekavētos, nolēma pieņemt statūtus un ievēlēt valdi.

Pagaidu valde bija izstrādājusi statūtus, balstoties uz „Board of Trade" normālstatūtiem, lai jauno organizāciju tūlīt varētu oficiāli reģistrēt Kanadas iestādēs. Tomēr vienojās uzsākt darbu, pieņemot P. Rasiņa izstrādāto statūtu projektu, kur uzsvērtas speciālas latviešu intereses, bet mazāka vērība veltīta jautājumiem, kas attiecas uz sadarbību ar kanadiešu saimniecisķām organizācijām.

Saimniecisko Darbinieku Apvienības valdē ievēlēja: P. Rasiņu, H. Ozolu, J. Kreili, P. Galvānu un R. Egliti.

Viens no jaunās valdes uzdevumiem būs apzināt saimnieciskos darbiniekus un veikt priekšdarbus, lai rudens posmā Apvienība varētu sākt plānveidīgi darboties. Tā kā Sav. Valstīs jau pastāv līdzīga organizācija, tad radās jautājums, vai nebūtu lietderīgi ieklauties tanī kā nodaļai. Tomēr vairums atzina, ka Latvijas Saimniecisko Darbinieku Apvienībai Kanadā ir jābūt patstāvīgai, bet katrā ziņā jāsadarbojas ar Saimniecisko Darbinieku Apvienību Nujorkā.

Ko īsti varētu šāda Apvienība veikt? Mazs piemērs būtu kaut vai tagad Būvniecības Uzņēmēju Apvienības paredzētie priekšlasījumi par Toronto ielūves projektu, kas ir svarīgi zināt, ne tikai plānojot uzņēmumus, bet svarīgi arī savrupmāju pircējiem. Tikai zinot, kādā virzienā iet pilsētas attīstība, var jaust, ka šai kustībai jāpieskaņo mūsu saimnieciskās intereses, kaut vai par zemes gabalu cenām. Ir vietas, kur to vērtība pēc pieciem gadiem desmitkārtosies. Tāpat ir ļoti svarīgi zināt veidu, kā lielām firmām piedāvāt mūsu uzņēmumu pakalpojumus. To mūsu uzņēmēji nezina, un bieži tikai šī nezināšana kavē laba pasūtinājuma līguma iespējas.

„Saimniecisko Darbinieku Apvienības darbs ir ārkārtīgi nozīmīgs tieši mums, jauniesācējiem, un tāpēc domāju, ka jaunās organizācijas svētību nākotnē jutīs daudzi, kuŗi pašlaik varbūt tai veltī ne visai lielu interesi," savu interesanto informāciju nobeidz H. Ozols.

Visa laba Jāņu zāle,
Ko plūc Jāņu vakarā,
Vībotnīte, papardīte,
Sarkanais'i āboliņš.

JĀŅU VAINAGI,
JĀŅUZĀLES, ALUS KAUSI

LOTUS PUKU VEIKALĀ
854 BATHURST ST., TEL. KE 3884, TORONTO

TAUTIEŠI, IEPĒRCIETIES

AD. KRISTAPSONA
GAĻAS UN DESU VEIKALĀ

1095 Queen St., E. (viens bloks no Pape uz austr.) Tel. HA 5252
Dabūjamas visas Latvijā pazīstamās desu šķirnes, kuŗas ražo pašu darbnīcā. Augstas kvalitātes, zemas cenas
Pasūtinājumus piegādājam mājā katrā laikā (540)

Apkārt zemes lodei

Ar plikām kājām uz Everesta kalngalu gribēdoties kāda jogu grupa. Tā domā ceļot pa dienu, bet naktī stiprināties jogu zināšanās. Tibetieši Everestu sauc par Chomolungma, kas nozīmē pasaules dzīvības māte. Neesot pareizais veids tai tuvoties ar skābekļa aparātiem, konserviem, siltiem tērpiem un konjakiem, bet gan pazemīgi lielā mīlestībā, kā kailam bērnam savas mīlošās mātes apkampienos. Vispirms jāmācoties pašam sevi uzvarēt, tad arī dievības mātes uzvara būšot viegla. Jogi vēl nogaida atļauju no Nepalas, bez tās viņi nedošoties ceļā.

Tuvošanās Everestam ar „gariņu pieeju" ir pazīstama jau agrāk. Par to 1934. gadā ar dzīvību samaksāja anglis Vilsons, kas bija sasniedzis 20.000 pēdu augstumu.

Rietumanglijas pilsētā Mountain Ash bērni labprāt spēlēja in-„diāņus" Šai spēlē piedalījās arī 3 mazas meitenītes: 9 gadi vecā Kristine Palmere, viņas 6 gadi vecā māsiņa Valērija un 7 gadi vecā Elva. Minētās meitenītes bija „baltās", kamēr pārējie bērni bija — „sarkanādainie". Pēdējie sagūstīja „bālgīmes" un viņas pielika pie kāda dzelzs žoga un pēc slaveno mežonīgo rietumu filmu paraugā ap meitenītēm iekūra ugunskurus. Viss būtu beidzies labi, ja vējš nebūtu īsā laikā uzpūtis liesmas pārāk stipras. Meitenes sabijās un Kristīne ar savu māsiņu pie rokās metās cauri liesmām. Pēc tam tā devās atpakaļ, lai glābtu arī trešo meiteniti. Viņu drēbītes aizdegās un tās, liesmu apņemtas, devās skriešus uz pilsētu. Cēļā liesmas noslāpēja piesteigušies pieaugušie, ietinot meitenītes segās.

Visas trīs steigšus aizveda uz slimnīcu, bet 6 gadīgā Valērija bija pārāk apdegusi, lai spētu glābt tās dzīvību.

Slavenā sociālistu līdera sēra Staforda Kripsa 32 gadus v. meita Enida gatavojas doties laulībā ar nēģeri Joe Emanuelu Appiah no Zelta Krasta. Jaunie laudis pirmoreiz satikušies 1951. gadā Rietumāfrikas studentu mītnē Londonā. Tikai trīs mēnešus pēc viņu pirmās tikšanās nēģeris bildinājis Enidu un Kripsa jaunkundze devusi savu „jā" vārdu. Pēc tam nēģeris apmeklējis viņas vecākus un bijis tur vairākus mēnešus „gaidīts viesis."

Appiah ir Zelta Krasta prezidenta reprezentants Londonā, bet Enida nēģeru rases pētniece un politiķe Zelta Krastā. Abu laulības notiks jūlijā. Tās paredzētas ļoti plašas ar laulībām kādā no Anglikāņu baznīcām ar mazu metodistu rituāla piejaukumu, jo līgavainis ir piederīgs metodistu ticībai. Pēc laulībām abi nodomājuši doties uz Zelta Krastu, kur tie iekārtos sev divas rezidences — vienu līgavaiņa dzimtā pilsētā Mumasi, bet otru Zelta krasta galvaspilsētā Akrā. Abi divi cer uz krietnu bērnu pulciņu un jauktās asinis tos nemaz nebaida, jo Zelta Krastā visu rašu piederīgie ir vienādi un tur atšķirības starp dažādiem pilsoņiem viņu ādas krāsas dēļ nievēro, paskaidrojis līgavainis. Pēdējais paslaik studē tieslietas un oktobrī tam būs jāiztur gala pārbaudījumi. Viņš nolēmis darboties par juristu un vēlāk pievērsties politikai.

Angļu filmu kritiķis Donalds Zee uzaicinājis laikrakstā Daily Mirror jokdari Čaplinu iespēlēt filmu par amerikāņu senatoru Mekkārtiju, līdzīgu filmai Diktātors, kurā tika izsmieti Hitlers un Musolīni.

Zee paskaidro, ka viņš piezvanījis pa telefonu Čaplinam uz viņa dzīvokli Šveicē un izskaidrojis tam savu nodomu. Tagad viņš tikai gaidot uz Čaplina atbildi. Viņš esot stājies sakaros arī ar angļu filmu producentiem, kuŗi ideju uzņēmuši ļoti atsaucīgi.

Aplaust Mekkartijam „ragus" esot kļuvis nepieciešams, un kāpēc to lai nedarītu filmā? Protams, ka Mekkārtija piekritēji nekad nepieļautu filmai iekļūt ASV, bet sirsnīgo eiropiešu smieklu zalvi droši vien varēs dzirdēt līdz pat Vašingtonai.

8. jūnijā Francijā visā klusībā salaulājās plaši pazīstamais angļu filmu magnāts sērs Aleksandrs Korda. Pēdējais savu karjēru sāka Ungārijā kā žurnālists, līdz pēdīgi sasniedza Londonas filmu producentu priekšsēža posteni. Viņam pieder arī savs filmu produkcijas uzņēmums. Korda jau 1939. gadā bija precējies ar pazīstamo filmu zvaigzni Merli Oberon, šo laulību šķīra 1945. gadā. Tagad jau sirmais filmu magnāts joprojām ir ar „jaunu sirdi" un satiekot 25 gadus veco blondo kanadieti Alexu Boycun, tas nevilcinājās piedāvāt viņai savu roku. Līgava ir ukraiņu iecelotāju meita un augusi diezgan trūcīgos apstākļos. Viņa bieži basām kājām strādājusi savu vecāku dārzsaimniecībā pie Fort Wiljamas. Jaunlaulātie dodās ar jachtu uz Antibām un no turienes uz Londonu.

Pazīstamais filmu aktieris Vaine atteicies atzīt sievas prasību 9000 dol. apmērā uzturam, bet kā tā atteikusies dot piekrišanu laulības šķiršanai. Skaistais vīrs paskaidrojis, ka viņš esot gan pagājušā gadā 48 dienu laikā nopelnījis 122.000 dolaru, bet viņam tomēr bijis vēl jāaizņemas, lai samaksātu par savu jauno māju, 133 tūkst. dol. vērtībā. Pagājušā gadā pēc nodokļu u. c. nepieciešamo prasību nomaksas, viņam atlikuši tikai 59.000 dolaru.

Nelaikā ASV prezidenta F. D. Rūzvelta mazmeita, 21 gadus vecā Zāra, taisās precēties ar kāda Nujorkas friziera dēlu Antoniju Bonaventure, kuŗš grib kļūt par slavenu pianistu un tagad centīgi studē mūziku.